

Ale kommun (KF)

Uppföljningsrapport april 2018

Innehållsförteckning

1 Kommunchefens sammanfattning	3
2 Social hållbarhet	5
3 Ekologisk hållbarhet - särskilt fokusområde T1	10
4 Ekonomisk hållbarhet.....	26
5 Processer - Göra rätt saker, göra dem rätt, i rätt tid och på rätt nivå.....	32
6 Hållbart arbetsliv.....	33
7 Kommunstyrelsen.....	35
8 Utbildningsnämnden	36
9 Kultur- och fritidsnämnden	38
10 Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden	40
11 Samhällsbyggnadsnämnden.....	42
12 Överförmyndarnämnden	44

1 Kommunchefens sammanfattning

Social hållbarhet och jämlika livsvillkor

Skolan är kommunens viktigaste målområde. En likvärdig utbildning med goda resultat ska skapas inom utbildningsnämndens områden. Skolinspektionen har i maj godkänt all utbildningsverksamhet vilket borgar för en likvärdighet samt tillräckligt god kvalitetsnivå. Allt pekar på god behörighet för åk 9 detta läsår vilket är avgörande för goda livschanser.

Den strategiska målsättningen sysselsättning för alla har inför 2018 kompletterats med ett målområde avseende utrikesfödda kommuninvånare. Detta har medfört att arbetet nu utgår från två grupperingar, med olika fokus, å ena sidan att arbeta mer långsiktigt med kompetensutveckling i kombination med arbete och å andra sidan matchning av individer mot arbete/praktikplats.

Behovet av insatser kring svårare ungdomsproblematisering är påtagligt. Individ- och familjeomsorgen har under perioden arbetat med att utveckla samarbetet mellan myndighet och verkställighet av insatser för barn och unga. Detta, tillsammans med det fortsatta arbetet att implementera den förebyggande delen av Spinneriet, har lett till att verksamheten fått en bredare plattform att hantera svårare problematisering på hemmaplan.

Inom Äldreomsorgen finns en överkapacitet. Detta kan medföra på sikt att kvalitén kommer att påverkas om inte anpassningsarbetet blir framgångsrikt.

Ekologisk hållbarhet

Tillväxten fortsätter att ligga på en stabil nivå 0,68 % tertial 1. I större omfattning är planerna nu inriktade på att tillväxten sker inom pendeltågsnära lägen.

Att utveckla Älvängen och Nödinge vid pendeltågstationerna bidrar till ett ekologiskt mer hållbart samhälle. Det ger stora möjligheter att använda kollektiva transporter och minska bilberoendet.

Länsstyrelsen har förelagt kommunen/Älvängens reningsverk krav om ytterligare rening i form av kvävereduktion vilket måste vara åtgärdat innan ingången av 2021. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade istället att Älvängens avloppsverk skall läggas ned och att kommunens avloppsvatten skall pumpas till Göteborg från och med 2022. Bedömningen är att tidsplanen kommer att bli mycket tuff att klara.

Ekonomisk hållbarhet

Periodens totala resultat är 35,3 mkr, vilket är avsevärt högre än resultatet på 20,4 mkr för motsvarande period föregående år. Det förbättrade periodresultatet är främst ett resultat av att verksamheternas nettokostnader endast ökat med ca 2,7 procent för perioden medan skatteintäkter och stadsbidrag ökat med nästan 4,9 procent. De största resultatförbättringarna finns framförallt inom omsorg- och arbetsmarknadsnämnden, kommunstyrelsen samt internservice.

I jämförelse mot budget så är periodutfallet plus 11,4 mkr. I den positiva avvikelsen ligger cirka 7,5 mkr för lönerevision 2018 då den är periodiserad över 12 månader medan utfallet är från april-december. Den negativa slutavräkningen för 2016 års skatt är också belastad resultatet med 3,8 mkr. Justerar vi för dessa jämförelsestörande poster så är utfallet mot budget cirka 7,7 mkr.

Både arbetad tid och lönekostnader är lägre än motsvarande period föregående år och förklaras främst genom att arbetad tid och som en konsekvens även kostnaderna för timanställda har sjunkit främst inom omsorg och arbetsmarknadsnämnden.

Prognosen för 2018 är ett resultat på 73 mkr.

Processer

Den största långsiktiga utmaningen är säkrade gemensamma processer, tydliga roller och säkrade gränssnitt inom förvaltningen och tillsammans med politiken. En organisation som präglas av tillit och förtroende, samt en stark "Vi-känsla" mellan olika aktörer har mycket större förutsättningar att nå goda resultat.

Arbetet med den digitala agendan fortsätter. Införandet av dataskyddsförordningen har varit i fokus under våren.

Arbetet med e-hälsa drivs utifrån den förvaltningsplan med handlingsplan som finns framtagna och beslutade. Under året fortsätter arbetet med de tre kvarvarande digitala projekten; digital natttillsyn, nyckelfria lås och digital dokumentation. Upphandling inom projekten har blivit kraftigt försenad bland annat på grund av överklaganden.

Hållbart arbetsliv

I tider av stora förändringar skapar det osäkerhet och frustration bland medarbetare. 2017 var ett sådant år. Det är därför glädjande att se att sjukfrånvaron tertiäl 1 minskar med 1,1 % från 8,6 till 7,5 Korttidsfrånvaron minskar medan frånvaron längre än 60 dagar ökar.

Antalet årsarbetare minskar också framförallt beroende på att timanställningarna minskar. Arbetet med effektivisering och optimerad bemanning ger resultat och det minskar också kostnaderna. Antalet tillsvidareanställda ökar och det är en konsekvens av att bemanningen är bättre samt att uppdraget ökar.

2 Social hållbarhet

2.1 Social hållbarhet

Analys

2.2 Lust att lära

FNs hållbarhetsmålsättning

4 God utbildning för alla

10 Minskad ojämlikhet

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andelen elever i årskurs 8 som känner önskan att lära sig mer ska öka. Målet för 2022 är 53 %. För 2018 är målvärdet 50 %.	48 %	50 %	96 %

Utfallet är en ökning med 5 enheter sedan tertial 3 2017.

Uppdrag:

2.2.1 Mål för hur länge elever läser på IM ska tas fram.

Status

 Pågående

Kommentar

Målet för hur länge elever läser på Individuellt Alternativ och på Språkintröduktion på Ale Gymnasium relateras till nationella mått som innebär genomströmning i gymnasiet inom 5 år. Då elevgruppen är liten kan vi dock inte se i nationell statistik hur många av de som börjat introduktionsprogram i Ale också har slutfört ett nationellt program på gymnasiet.

Förslaget till mål att fastställa av utbildningsnämnden är att:

- genomströmningen ska vara i nivå med genomsnittlig genomströmning i riket.

Uppdrag:

2.2.2 Ökad fysisk aktivitet i skolan

Status

 Pågående

Kommentar

Uppföljningen för perioden visar att alla enheter har på ett mycket påtagligt sätt förstått vikten av fysisk rörelse i kombination med skolarbete. Det pågår aktiviteter som pulshöjande aktiviteter, rörelseavbrott under lektioner, organiserade aktiviteter på raster. Fysisk aktivitet i skolan är mer och mer en integrerad del i lärandet.

Kvar att utveckla/åtgärda

Den fysiska aktiviteten i skolan utgår från forskning kring dess betydelse för lärandet. Enheterna organiserar aktiviteten tydligt så att det går att mäta förbättrade resultat. I det avseendet är endast ett fåtal enheter framme, ett exempel nedan:

"Alla på enheten har läst kapitel 3–7 i Anders Hansens bok "Hjärnstark". Alla klassföreståndare har med denna fakta som underlag fått planera och genomföra för närvarande daglig pulshöjande fysik aktivitet (DFA)."

Uppdrag:

2.2.3 Ung och trygg ska etableras med ökad fältverksamhet

Status

 Pågående med avvikelse

Kommentar

Fler vuxna ska vara synliga i Ale Kulturrum för att göra miljön trevligare för medarbetare och Alebor. Sektor UKF och sektor ATO har kommit överens om att samarbeta för att skapa en bättre miljö för medarbetare, kunder och besökare i Ale Kulturrum. Dels ska vi arbeta med relationsbyggande gentemot ungdomar och Alebor, dels ska vi ta fram praktiska åtgärder som kan förbättra läget.

Följande ska ingå i arbetet: relationsbyggare och fältare med inriktning ungdomar samt husvärdar som ska ge service till besökande Alebor. Detta arbetet har vi kunnat starta då vi under första kvartalet haft möjlighet att öka vår personalstyrka på fältenheten.

2.3 Sysselsättning för alla

FN:s hållbarhetsmålsättning

- God utbildning för alla
- Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Minskad ojämlikhet

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel utrikesfödda av det totala antalet arbetslösa/i program ska minska. Målet för 2022 är att de ska vara 35%. För 2018 är målvärdet 45%.	47 %	45 %	95,6 %
Andel arbetslösa och i program i åldern 18–24 år ska minska. Målet 2022 är 4,0 %. För 2018 är målvärdet 5,5 %.	6,6 %	5,5 %	80 %

Fler personer än de 65 som fördelats mellan de olika sektorerna har erbjudits praktik eller arbete det sista året. Andelen från målgruppen är färre. Det har funnits problem med matchningen mellan de platser som erbjudits och vad målgruppen efterfrågar. Diskussionen kommer att fördjupas, inom förvaltningen, för att ytterligare öka måluppfyllelsen

Uppdrag:

2.3.1 Förvaltningen ska under 2018 erbjuda minst 65 platser inom olika anställningsformer

Status

 Pågående

Kommentar

AME har hittills fått in 40 platser fördelat på de olika sektorerna. Det finns en otydlighet i vilka platser som ska räknas in inom uppdraget. Exempelvis så ligger extratjänsterna utanför. Finansieringsfrågan är en faktor som behöver hanteras inom respektive nämnds område.

Uppdrag:

2.3.2 Feriearbete ska erbjudas alla ungdomar

Status

 Pågående

Kommentar

Förberedelser för sommarens 2018 feriearbete pågår med samma inriktning som tidigare år.

Uppdrag:

2.3.3 Nyanländas etablering på arbetsmarknaden ska stärkas

Status

 Pågående

Kommentar

Pågår inom ramen för projektet "Sysselsättning för alla".

2.4 Medskapande invånare

FNs hållbarhetsmålsättning

 Hållbara städer och samhällen

 Fredliga och inkluderande samhällen

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel invånare som enligt Nöjd Inflytande Index anser att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet ska öka. Målet 2018 är 45 %. Målsättningen 2022 är 50 %.	39,8 %	45 %	88,4 %
Kommentar Nöjdinflytande index våren 2018 är 39,8 (medborgarpanelundersökning april)			

Ett omfattande arbete har startats med att genom perspektivinsamling ta del av alla möjliga perspektiv bland de som bor och verkar inom kommunen. Efter valet 2018 kommer slutsatserna av arbetet att lämnas till politiken. Upphandling för att kunna lansera verktyget e-petitioner pågår. Detta kommer att vara klart en bit in på hösten. Ambitionen är att genom att erbjuda fler kanaler och andra typer av delaktighet öka invånarnas insyn och påverkansmöjligheter

Uppdrag:

2.4.1 Invånardialog som arbetsverktyg ska införas och vara ett naturligt inslag i våra verksamheter

Status

 Pågående med avvikelse

Kommentar

Upphandlingen av verktyg för e-petitioner pågår. Uppfattningen initialt var att ett befintligt ramavtal kunde användas men detta var inte fallet. Arbetet med perspektivinsamling pågår för fullt och löper enligt plan

2.5 Hållbart samhälle

FNs hållbarhetsmålsättning

- 10 Minskad ojämlikhet
- 11 Hållbara städer och samhällen
- 13 Bekämpa klimatförändringen

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andelen ungdomar som går och cyklar till skolan ska öka.	48 %		
Kommentar Senaste mätning tertial 3, 2017			

Uppdrag:

2.5.1 Prioritera åtgärder utifrån den sociala kartläggningen Att leva i Ale.

Status

 Pågående

Kommentar

I den sociala kartläggningen framgår det tydligt att störst utmaningar med jämlikhet finns i centrala Nödinge. För att skapa bättre förutsättningar och trygghet för tonåringar i Nödinge har ett trygghetsskapande arbete inletts i och runt Ale kulturrum. Medarbetare från flera sektorer samt polisen medverkar i detta arbete.

Fältassistenter och socialpedagoger som tidigt identifierar ungdomar i behov av stöd kan intervensera för att skapa bättre förutsättningar både för de individer som skapar oro, men kanske ändå mer för de som mest störs av andras utåtagerande beteende.

Tillsammans med polisen diskuteras möjligheten att genomföra PAR. Konceptet handlar om att förbättra relationen till Polis, Ambulans och Räddningstjänst både i det korta och långa perspektivet.

Uppdrag:

2.5.2 Utveckla Ale Kulturrum till ett aktivitetshus för alla i Ale

Status

 Pågående med avvikelse

Kommentar

Under slutet av 2017 och tidigt 2018 har ett intensivt arbete drivits för att värdera vilka verksamheter som ska inrymmas i Ale kulturrum och Da Vinciskolan. Arbetet har nu gått i mål och Kommunfullmäktige har beslutat om den ekonomiska ram som krävs för att genomföra byggnadsarbetena.

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för ett flexibelt nyttjande av huset behöver större fokus läggas på att involvera medarbetare i såväl strategiska målformuleringar samt hur man löser praktiskt operativa frågor exempelvis avseende schemaläggning.

Uppdrag:
2.5.3 Klimatanpassningsplan

Status

 Pågående

Kommentar

I enlighet med Kommunstyrelsens nämndplan ska en klimatanpassningsplan tas fram under 2018 - 2020. Syftet är minska konsekvenserna av förändrade väderleksförhållanden framförallt kopplat till den globala uppvärmningen. Arbetet har påbörjats och följer uppsatt tidplan.

3 Ekologisk hållbarhet - särskilt fokusområde T1

3.1 Analys

Analys

Inledning

Kommunen har ett stort ansvar att påverka samhällsutvecklingen i hållbar riktning med ansvar för bland annat utbildning, samhällsplanering och upphandling av varor och tjänster. Ale växer fort och det är viktigt att samhället planeras så att människor som bor och verkar i Ale får möjlighet att leva tryggt och hållbart. Genom utbildningen kan vi ge alla elever kunskap så att de blir medvetna om hur de bidrar till en hållbar samhällsutveckling och genom upphandlingen kan vi ställa krav på hållbara varor och tjänster. Kommunen bör inom sin egen verksamhet föregå med gott exempel genom att exempelvis använda miljöfordon och ekologiska livsmedel.

Uppföljning och analys är gjord på de mål och mått som finns under de strategiska målsättningarna samt på de styrdokument och beslut som finns inom området. För att få en uppföljning av arbetsplatsernas arbete med beslutade mål har en checklista gått ut till alla rapporterande arbetsplatser.

Uppföljningen är indelad i fyra områden; Klimat och luft, Samhälle och konsumtion, Vattenmiljöer och Skog- och odlingslandskap.

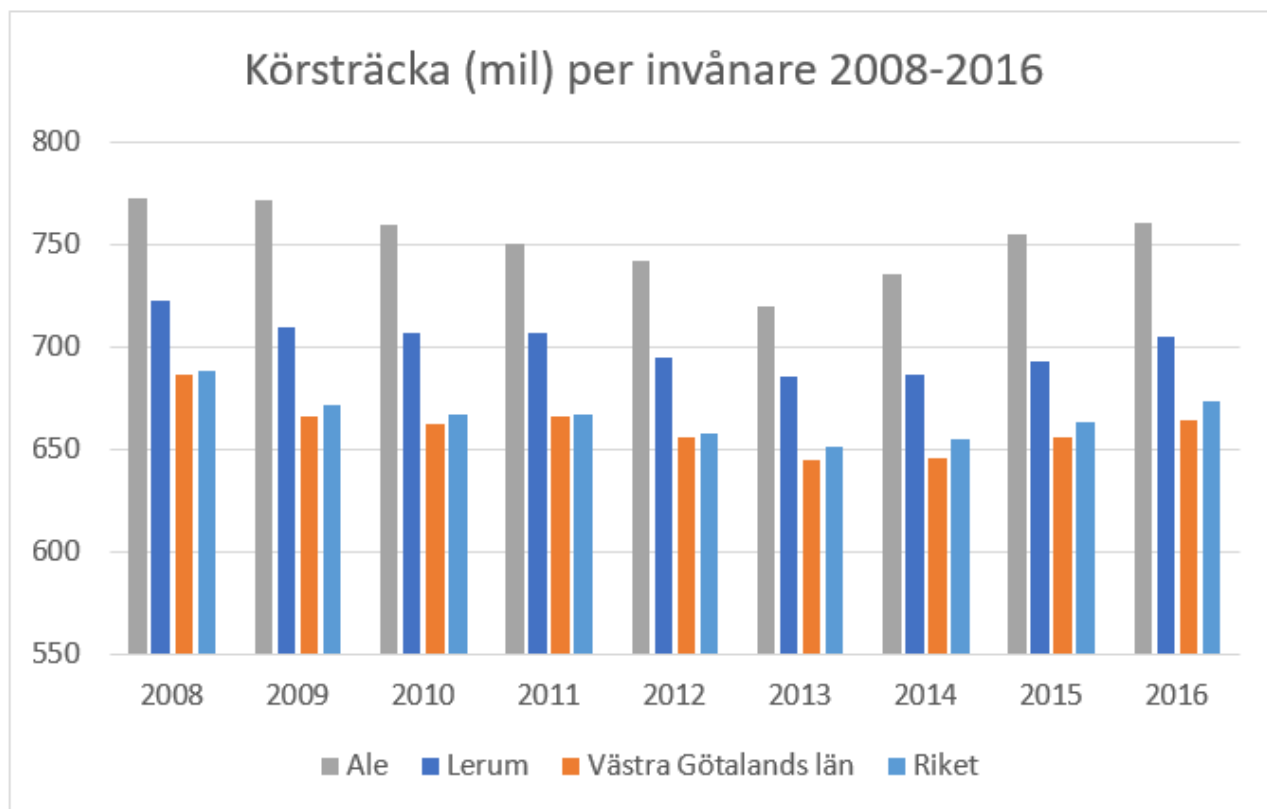
Klimat och luft

Uppföljning av målen i Energi- och klimatplanen

Energi- och klimatplanens delmål	Målpuffyllelse och kommentar
90 % av all ny bebyggelse ska planeras till kollektivtrafiknära läge	↓ Under perioden 2011-2017 har vi byggt mellan 12,5 och 100 % i kollektivtrafiknära läge.
Minst 35% av resorna ska göras med kollektivtrafik	↓ Kollektivtrafikresandet är relativt oförändrat.
Utsläppen av fossila bränslen ska minska per person och år	↓ Resandet med bil per person och år ökar.
Minska användningen av fossil eldningsolja med 75 %	↑ Målet är uppnått.
Energi användningen per invånare och år ska minska med 15 %	→ Målet är svårt att följa upp exakt, men energi användningen är relativt oförändrad.
Alla förskolor och skolklasser ska årligen involveras i energi- och klimatprojekt	↑ Under 2017 deltog alla förskolor och skolklasser utom en i energi- och klimatprojekt.
Växthusgasutsläpp från tjänsteresor ska minska med 25 %	↓ Växthusgasutsläppen per anställd är oförändrade.
Klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp ska minska genom minskat nötkött med 25 %	↗ Andelen nötkött minskar men målet är svårt att följa upp exakt.
Växthusgasutsläpp från energianvändningen i kommunens lokaler ska minska med 25 % per kvm och år	↑ Kommunen har ersatt alla oljepannor, övergått till miljömärkt el och energieffektiviserat.
Minst 50% av det drivmedel som används ska	↗ Målet går framåt, men inte tillräckligt snabbt.
100% ska vara miljöfordon	↗ Målet går framåt, men inte tillräckligt snabbt.

Bilresande

Den största utmaningen för att nå målen i Energi- och klimatplanen är att minska utsläppen från resandet. Statistiken för körsträckor med bil per invånare har haft en nedåtgående trend fram till 2013 då körsträckorna istället började öka för varje år. Även bilinnehavet per 1000 invånare har haft en svagt ökande trend. En orsak till att bilinnehavet ökar kan vara att befolkningen ökar och att grupper med en starkare socioekonomi flyttar in. Den sociala kartläggningen 2016 - Att leva i Ale, visar att medelinkomsten inom kommunen successivt har ökat. Bilresor och dess avgaser är i sig en mycket negativ aspekt för människors hälsa och orsakar cirka 1 300 förtida dödsfall i Sverige. På så sätt bidrar ökningen av bilinnehavet till en långsiktig negativ effekt på människors hälsa och livsvillkor och därmed den sociala hållbarheten.

Källa: SCB.

Kollektivtrafikresande

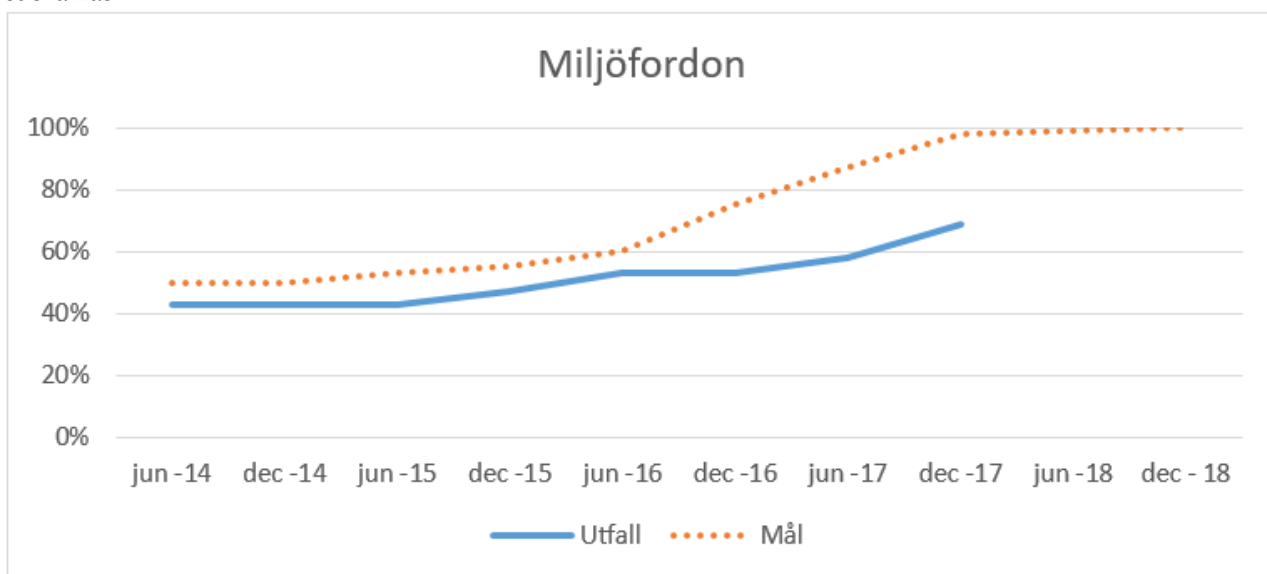
Resvaneundersökningar har 2011 och 2014 gjorts via Västsvenska Paketet för att se över regionens resande. Undersökningarna visade att cirka 15 % av resorna i Ale kommun gjordes med kollektivtrafik. Motsvarande resvaneundersökning genomfördes under 2017 men resultatet är inte sammanställt än. Det totala resandet med kollektivtrafiken per invånare visar på en ökning mellan 2012 och 2014 för att sedan minska under 2015 och 2016.

Från 2017 finns det ny, mer rättvisande, statistik för resor med pendeltågen som visar att antalet kollektivtrafikresor med tåget är fler än vad vi tidigare trott. 2017 gjordes 1 966 303 resor med Alependeln att jämföra med 2016 då det gjordes 1 564 012 resor. Däremot går det inte att tolka detta som ett trendbrott. Jämförs den nya statistiken med den gamla pekar det inte på en ökning i antal resande jämfört med tidigare år utan det pekar på att tidigare siffror varit för låga. Antalet resor är i sig inte viktiga utan det är resandeutvecklingen och färdmedelsfördelningen som är betydelsefull. Skillnaden i de olika systemen har med stämplingsbenägenheten hos resenärerna och Västtrafiks uppskattning av den att göra.

Tillgång till kollektivtrafik är en viktig faktor för att påverka områden som jämställdhet samt jämlikhet. Studier visar att färre kvinnor har tillgång till bil, vilket betyder att kollektivtrafiken blir en viktig strukturell fråga för att göra det möjligt för alla att förflytta sig i samhället. Kollektivtrafiken är också ett offentligt rum där människor kan ses och mötas vilket bidrar till ett integrerat samhälle.

Miljöfordon

Målet för miljöfordon gäller för både leasade och ägda personbilar och lätta lastbilar. För några verksamheter finns inte miljöfordon för de behov som verksamheten har. Detta beror på att vi inte har tillgång till alla fordons-typer då vi inte kan tanka fordonsgas. Men för de flesta leasade fordonen når vi målet om alla följer gällande upphandling. När det gäller måluppfyllelse för ägda personbilar och lätta lastbilar måste dessa bytas ut för att målet ska nås.

Källa: Internservice.

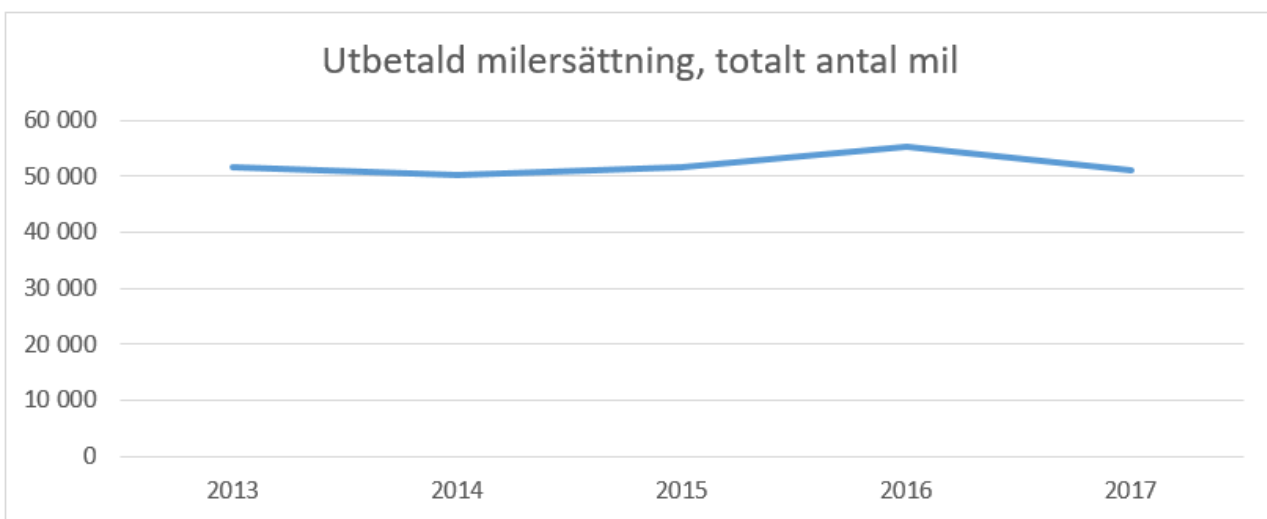
Resor i tjänsten

Trots att kommunens fordon blir miljövänligare så minskar inte utsläppen av växthusgaser från våra resor. Utsläppen per anställd är ungefär oförändrade sedan 2013. En resvaneundersökning bland kommunens anställda som genomfördes under 2017 visar att privat bil är det vanligaste färdmedlet vid resor i tjänsten.

Mindre än hälften av enheterna har gått igenom kommunens mötes- och resepolicy vilket kan bidra till att många resor görs med bil. Kännedomen om denna är en förutsättning för att ett arbete mot mer hållbara resor ska kunna göras.

Orsaker till att så många resor görs med privat bil kan vara bristande tillgång till kommunens bilar eller att milersättning godkänns trots att alternativa färdmedel finns.

Utbetald milersättning per år har inte förändrats nämnvärt de senaste åren utan ligger ungefär strax över 50 000 mil. Under 2017 var kostnaden för kommunen att anställda använde privat bil i tjänsten 1 468 959 kr.

Källa: Redovisningsenheten.

Elbilspool

Sedan januari 2017 finns en elbilspool med bilar i både Nödinge och Alafors. Bilpoolen tillhandahålls av Sunfleet och är öppen för både anställda i kommunen och allmänheten. Statistik för 2017 visar att bilarna inte används så mycket som de skulle kunna, vilket också sågs i resvaneundersökningen. Bokningsgraden var cirka 43 % för 2017 och hittills under 2018 34 %. Ett arbete med att få fler att nyttja elbilspoolen behövs. Att en bilpool finns etablerad i kommunen är viktigt för att minska användandet och kostnaden för privat bil i tjänsten. Det är även en viktig tjänst att erbjuda invånarna eftersom den i kommande samhällsplanering kan bidra till att parkeringsnormen kan minskas och marktytor nyttjas mer effektivt.

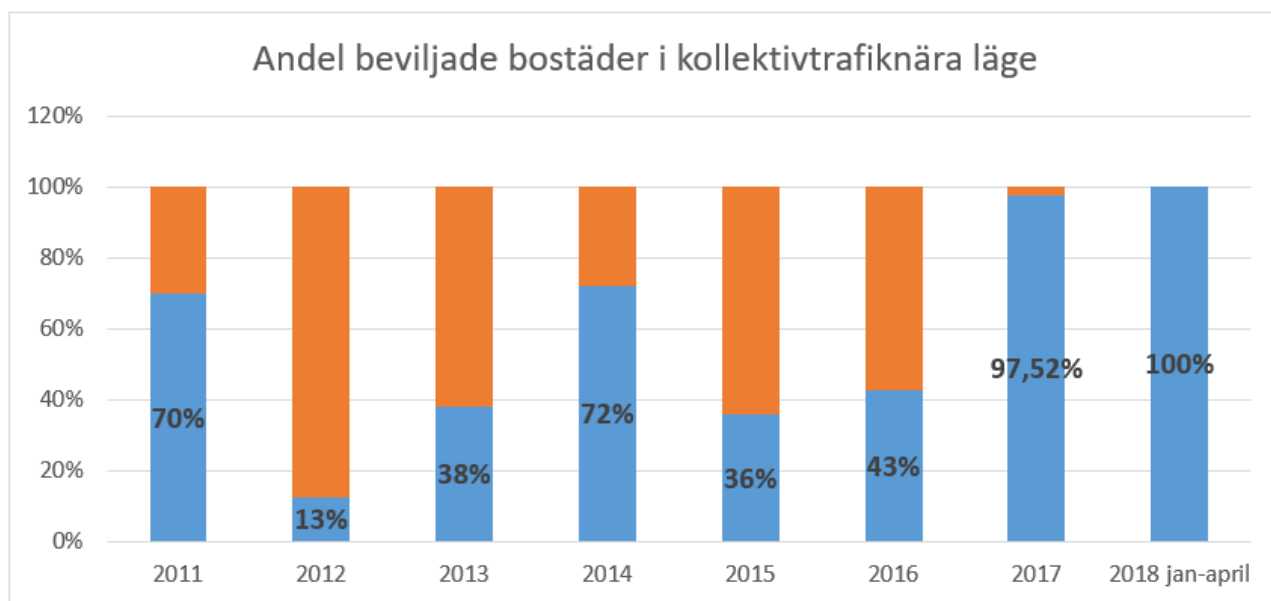
Energianvändning i kommunens lokaler

Energianvändningen i kommunens lokaler var år 2009 159 kWh/m² och år, utfallet för 2017 var 137,4 kWh/m² och år, dvs en minskning med 13,6 %. Målet är att minska med 20 % från år 2009 till 2020. På grund av effektiviseringar i kombination med att icke förnyelsebara energikällor har ersatts har växthusgasutsläppen från energianvändningen i kommunens lokaler minskat.

Samhälle och konsumtion

Byggnation av bostäder i kollektivtrafiknära läge

Målet är att 90 % av all ny bebyggelse ska planeras till kollektivtrafiknära läge. Detta innebär max 1200 meter till pendeltågsstation eller 600 meter till busshållplats. Tidigare har endast statistik funnits över avstånden till kollektivtrafiken med en radie på 600 och 1200 meter och statistiken har visat att vi ligger bra till i förhållande till målet. Ny statistik för 2016 ger möjlighet att se den faktiska gångvägen som visar att planeringen från 2011–2016 inte skett i kollektivtrafiknära läge. Under 2017 och de första månaderna under 2018 uppnås målet då 97,5 respektive 100 % av bostäderna i de beviljade byggloven varit inom kollektivtrafiknära läge.

Källa: GIS.

Då avstånd till kollektivtrafik är en mycket viktig faktor vid val av färdmedel tros detta ha en stor påverkan på i vilken utsträckning de nyinflyttade använder sig av kollektivtrafiken. Tillgång till kollektivtrafik är en viktig aspekt även utifrån social hållbarhet då den ger invånarna tillgång till service, arbete och utbildning. Att koppla samman kommunen genom god kollektivtrafik pekas även ut i forskning som en förutsättning för god integration i ett samhälle. Att kunna förflytta sig mellan stadsdelar, eller som här, orter, är av största vikt för att motverka segregerade områden och skapa en helhetsidentitet i kommunen. Närheten till kollektivtrafik blir därför en viktig strukturfaktor för sociala hållbarhetsaspekter.

Uppföljning av målen i A2020, Avfallsplan för Göteborgsregionen

- **Hushållsavfallsmängden per person som uppstår i regionen ska år 2020 vara lägre än år 2008.** Mängden kär- och säckavfall per person har minskat med ca 15 % sedan 2008. Även om det brännbara grovavfallet som lämnas på Sörmossens ÅVC räknas in så är minskningen fortfarande ca 15 %.

Andelen material som samlas in för materialåtervinning ska öka och resultera i en materialkvalitet som kan ersätta jungfruliga material.

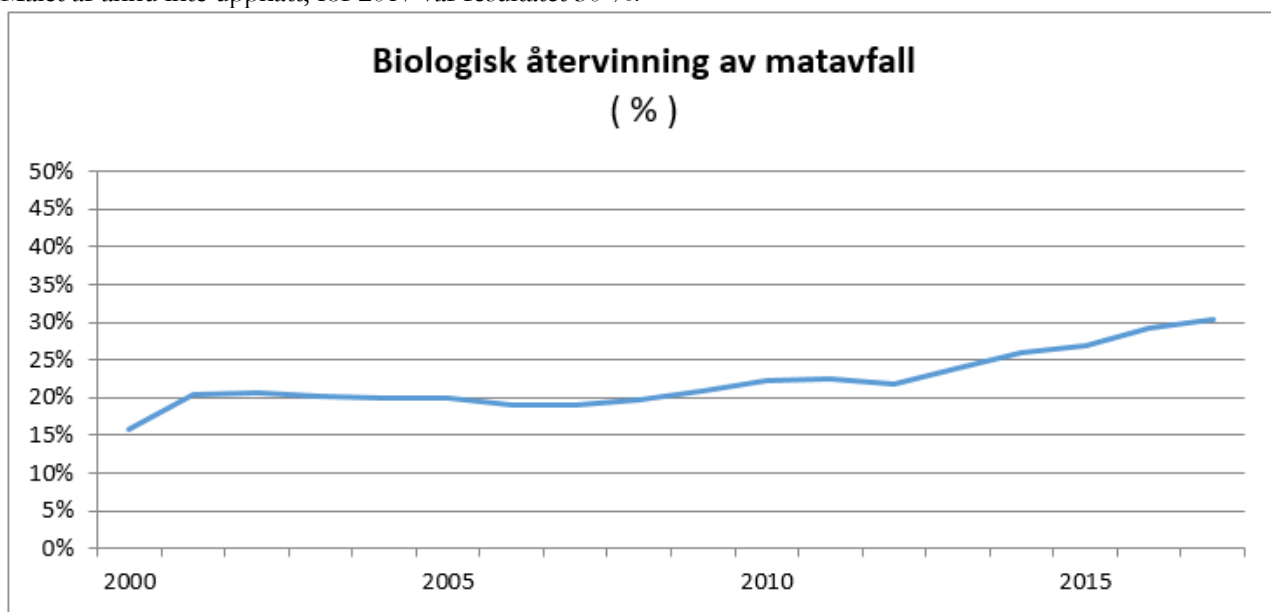
Insamlingen av återvinningsbara förpackningar ökar stadigt (+33 %) medan tidningar minskar kraftigt (-62%). Totalt sett har mängden insamlat återvinningsmaterial per person minskat med 33 % (här påverkar den minskade konsumtionen av tidningar väldigt mycket). Trots detta ökar sannolikt återvinningsgraden något. Det är vanskligt att få fram statistik på kommunnivå av den totala konsumtionen och vi inte vet hur mycket återvinningsmaterial som hamnar i hushållssoporna.

Mängden producentansvarsmaterial i det brännbara hushållsavfallet ska minst halveras.

Ingen uppföljning har ännu gjorts.

Minst 50 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker tas omhand så att växtnäringen utnyttjas. Allt separat insamlat matavfall ska gå till biogasproduktion.

Målet är ännu inte uppnått, för 2017 var resultatet 30 %.

Källa: Renhållningsenheten.

Energikvalitet och energimängd (tillgänglig energi av högsta möjliga energikvalitet – främst el och bio- eller syntesgas) ska öka per avfallsmängd.

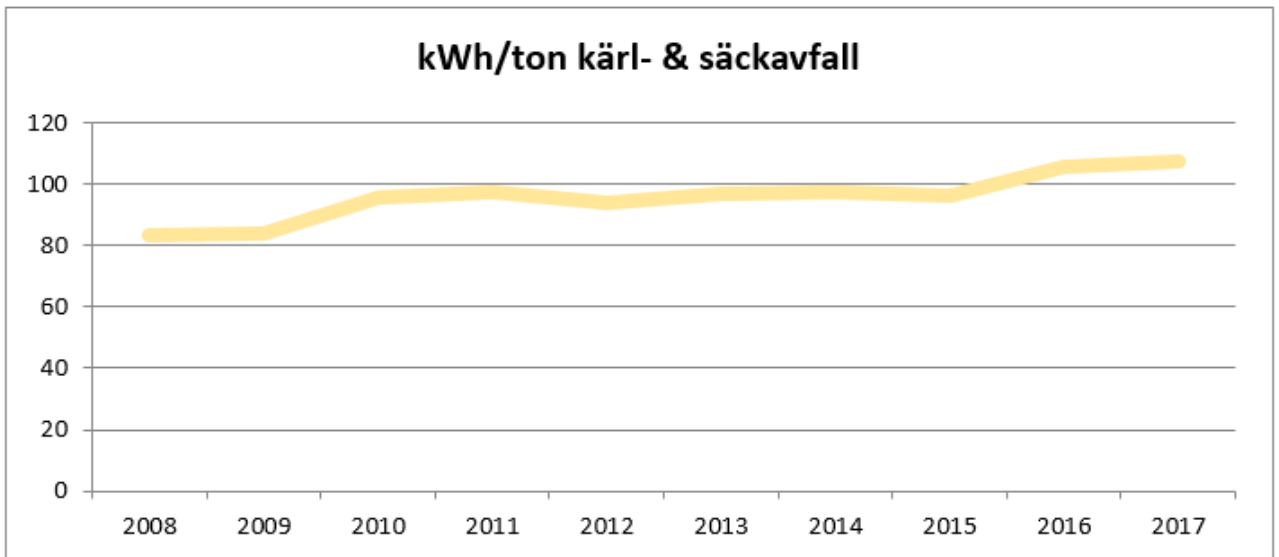
Ingen uppföljning har ännu gjorts.

Mängden elavfall respektive farligt avfall i det brännbara hushållsavfallet ska minst halveras.

Ingen uppföljning har ännu gjorts.

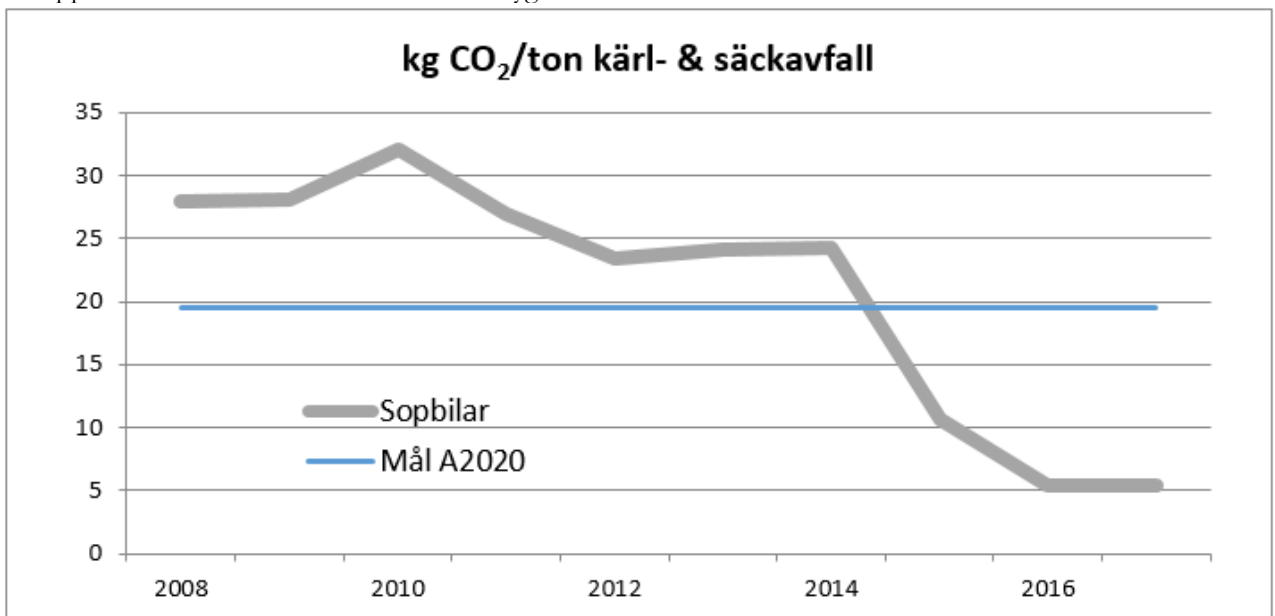
Energiåtgång, mängden fossilt CO₂-utsläpp, NO_x och partiklar per insamlad mängd hushållsavfall ska minska.

Energiåtgången ökar per insamlad mängd hushållsavfall. 2017 var ökningen 29 % jämfört med basåret 2008.

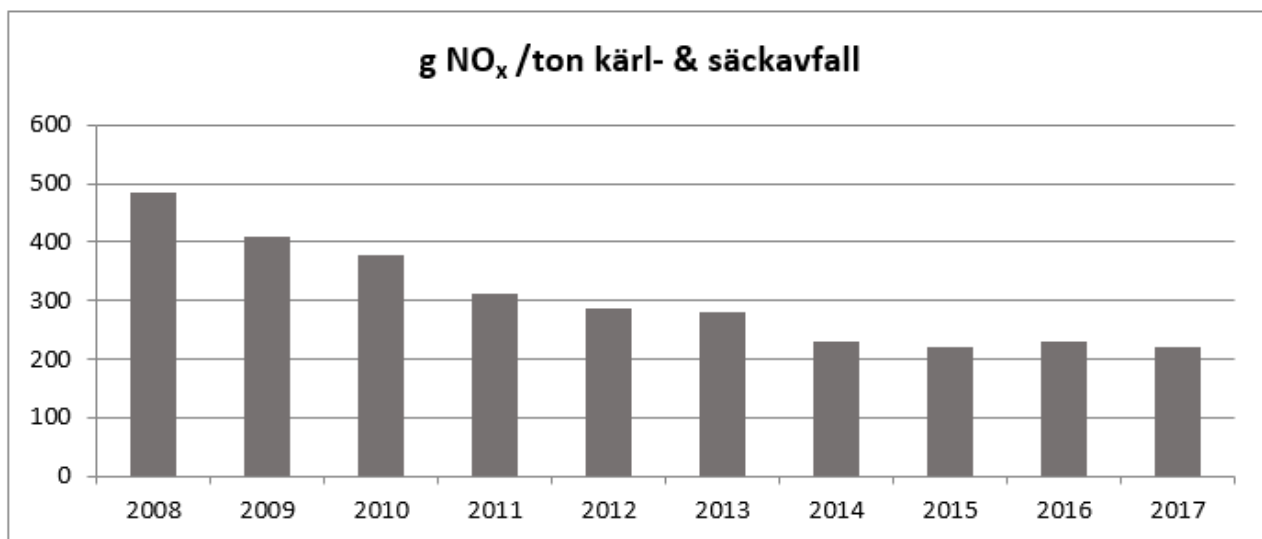
Källa: Renhållningsenheten.

Utsläppen av fossilt CO₂ har minskat med drygt 80 % sedan basåret 2008.

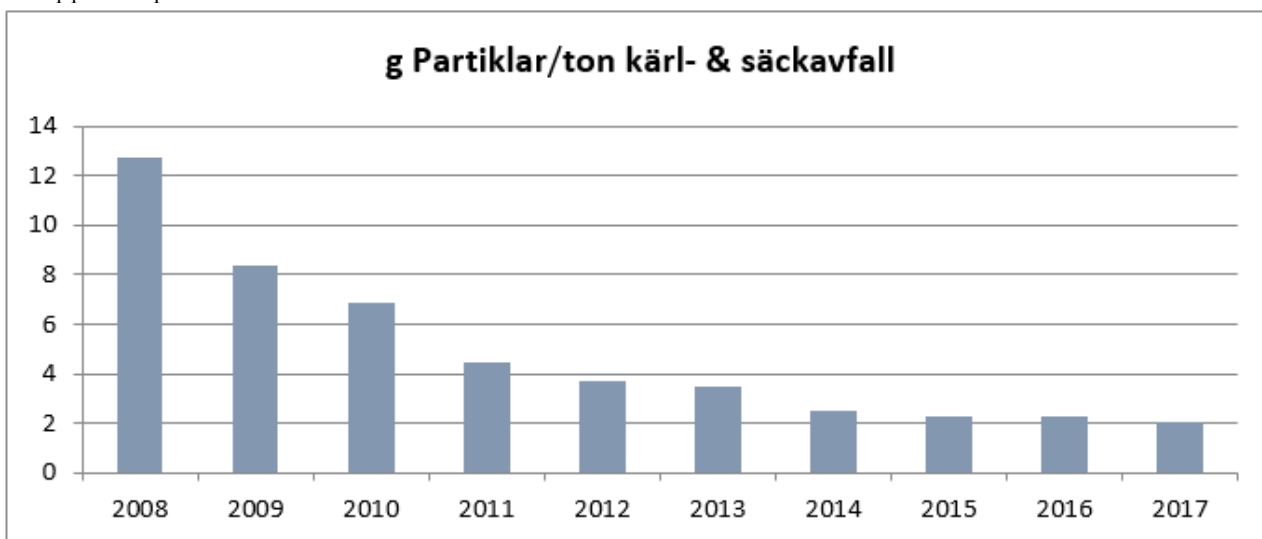
Källa: Renhållningsenheten.

Utsläppen av NO_x har minskat med 54 % sedan basåret 2008.

Källa: Renhållningsenheten.

Utsläppen av partiklar har minskat med 84 % sedan basåret 2008.

Källa: Renhållningsenheten.

Vattenmiljöer

Vattendirektivet

Vattendirektivet syftar till att styra vad EU-länderna minst ska klara vad gäller vattenkvalitet och tillgång på vatten. Alla medlemsländer i EU har infört vattendirektivet i sina länders lagstiftning och har därmed förbundit sig att genomföra direktivet. Ansvar för genomförandet av vattenförvaltningen har de fem länsstyrelser som är vattenmyndigheter. Arbetet med vattenförvaltning drivs i förvaltningscykler om sex år, där olika arbetsmoment återkommer. En cykel inleds med att vatten kartläggs utifrån befintlig övervakning. Underlaget används sedan för att bedöma och klassificera vattnets tillstånd och påverkan, fastställa miljökvalitetsnormer och vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå god vattenkvalitet. Förvaltningsplaner upprättas för arbetet.

De fem vattenmyndigheterna har beslutat om åtgärdsprogram för vattenförvaltningscykeln 2016–2021. Programmen riktar åtgärder till 11 centrala myndigheter och samtliga länsstyrelser och kommuner. Syftet är att miljökvalitetsnormerna för vatten ska följas. Inrapportering om vad man gjort ska ske årligen. Rapporteringen är indelad i fyra delar; miljötillsyn, dricksvattenskydd och vattenuttag, fysisk planering och vatten- och avloppsplaner.

Sammanfattning av Ale kommuns rapportering av åtgärdsprogrammet för 2017

- **Miljötillsyn**

Miljö kvalitetsnormerna används för att prioritera kommunens tillsyn av enskilda avlopp, lantbruk och hästgårdar. Inom området förorenad mark har flera stora saneringar utförts i kommunen, flera av dessa i direkt anslutning till Göta älv. Arbete pågår med tillsynsplan där miljö kvalitetsnormerna kommer att ingå som prioriteringsgrund åtminstone för områdena enskilda avlopp, lantbruk och hästgårdar. Dock svårt att prioritera utifrån miljö kvalitetsnormerna då större delen av vattendragen i kommunen har sämre än god status. Andra parametrar som naturvärden och eventuell framtida kommunal VA-försörjning har därför varit styrande för tillsyn av enskilda avlopp. Generellt är det viktigt att vattenförvaltningsarbetet sker på alla fronter inom åtgärdsprogrammen. Konkret innebär detta i vår kommun att även om åtgärder vidtas inom områden som enskilda avlopp, hästhållning, bräddningar och lantbrukstillsyn kommer miljö kvalitetsnormerna inte kunna nås utan omfattande åtgärder främst inom lantbrukssektorn. Dessa åtgärder ligger utanför kommunens rådighet.

Dricksvattenskydd och vattenuttag

Ale kommun har inte huvudmannaskap för aktiva vattentäkter, reservvattentäkter och inte heller för framtida vattentäkt. Arbete pågår med utökat vattenskyddsområde för Göta älv.

Fysisk planering

Kommunen omfattas av en regional vattenförsörjningsplan. I detaljplanarbetet ses konsekvenser över vad gäller miljö kvalitetsnormer för vatten.

Vatten- och avloppsplaner

Både dagvattenpolicy och dagvattenhandbok finns. Målet är att få så rent vatten att vi uppnår god vattenstatus enligt EU:s vattendirektiv. Ett dagvattensystem skall också utformas med hänsyn till recipientens känslighet. För de områden där det finns miljö kvalitetsnormer är målet att uppnå god ekologisk status alternativt bibehålla god ekologisk status. Åtgärder för detta finns beskrivna, bland annat ska kommunalt VA om möjligt anläggas i känsliga områden.

Skog- och odlingslandskap

Uppföljning av Naturvårdsprogrammet

1. Samråd, tillsyn och tillstånd

Åtgärder: Se till att erforderlig hänsyn tas till områden med naturvärden vid förhandsbesked, bygglov, marklov, avloppsfrågor, marksanering och andra samråd, tillsyns- och tillståndsärenden.

Mål: Åtgärderna skall alltid genomföras som rutin. Riktlinjer för planering och tillstånd som anges i detta naturvårdsprogram skall vara vägledande.

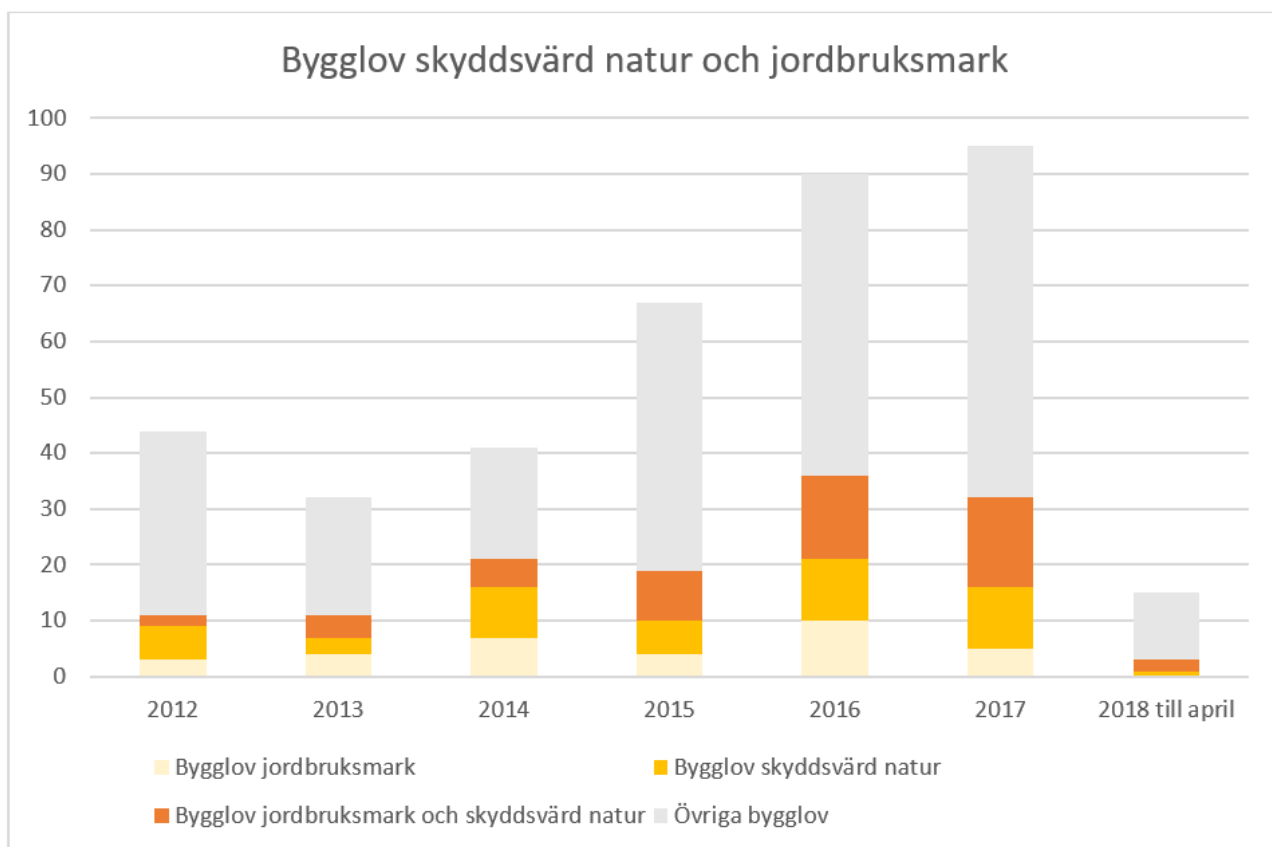
Åtgärd påbörjad 2017.

Åtgärden är en pågående process. Bör följas upp på enhetsnivå för att få bättre effekt.

Enheter/verksamheter där naturvårdsfrågor hanteras rutinmässigt som en del av ärendehandläggningen/verksamheten: Plan.

Enheter/verksamheter där rutiner finns men behöver utvecklas: Bygglov, Miljö.

Enheter/verksamheter där rutiner behöver tas fram är: Infrastruktur, Park/Gata, Fastighet, VA, MEX, Kultur och Fritid.

Beviljade bygglov på jordbruksmark och/eller skyddsvärd natur från 2012 fram till och med april 2018.
Källa: GIS.

Översiktsplanen

Åtgärder: Särskilt värdefull natur läggs med i översiktsplanen som ”ekologiskt särskilt känsliga områden enligt Miljöbalken”.

Mål: Ekologiskt särskilt känsliga områden ska inte omfattas av exploatering såvida åtgärden inte kan utföras på ett sätt som bevarar och förstärker värdena.

Åtgärd påbörjad 2017.

Under 2017 har ett antal utpekade ekologiskt särskilt känsliga områden tagits i anspråk för exploatering eller godkänts för utredning om exploatering, målet är därför inte uppfyllt. Planbesked har givits för sådana områden.

Detaljplaner

Åtgärder: Alla kända naturvärden ska dokumenteras i samband med att detaljplaneprogram tas fram. Utöver vad som är känt i naturvårdsprogrammet ska en översiktlig inventering göras i programskedet. En mer fördjupad inventering av planområdet bör sedan göras när detaljplanen utformas. Naturvårdsinriktade planbestämmelser och naturvårdsanpassade skötselplaner ska användas för att ta tillvara naturvärdena inom nya detaljplaneområden. Åtgärder för hur dagvatten ska kunna tas tillvara lokalt och eventuellt bidra till god boendemiljö och biologisk mångfald ska redovisas. Det ska även redovisas hur miljöuppföljningen under byggprocessen ska gå till, så att naturvärden verkligen tas tillvara och inte skadas av till exempel okunskap eller misstag. Krav ska ställas på arkitekter och entreprenörer. Utgångspunkten ska vara att naturvärden är en tillgång som ska tas tillvara när man bygger nya bostadsområden. Detta synsätt ska förmedlas vidare till alla handläggare, arkitekter, konsulter och entreprenörer som deltar i plan- och byggprocessen.

Mål: Åtgärderna skall alltid genomföras som rutin.

Åtgärd påbörjad 2017.

Flera av åtgärderna är genomförda. Målet om att åtgärderna ska genomföras som rutin är inte uppfyllt för alla åtgärder till exempel finns ingen rutin för redovisning av miljöuppföljning under byggprocessen. Uppföljning av detaljplaner under byggprocessen görs i mycket begränsad omfattning och det har gjorts stora intrång på

naturmark i samband med bebyggelse under året.

Utredningar av andra myndigheter

Åtgärder: Kunskap om områden med naturvärden ska förmedlas vidare bland annat när kommunen är remissinstans i olika frågor, till exempel vägutredningar.

Mål: Åtgärderna ska genomföras som rutin. Riktlinjer för planering och tillstånd som anges i detta naturvårdsprogram ska vara vägledande.

Målet uppfyllt 2017.

Åtgärden att kunskap om områden med naturvärden ska förmedlas vidare när kommunen är remissinstans är i princip uppfyllt.

Lokalt omhändertagande av dagvatten

Åtgärd: Arbetet med att ta fram en dagvattenpolicy ska slutföras och policyn ska få genomslag i praktiken. Det innebär bland annat att dagvatten ska omhändertas lokalt där det är tekniskt möjligt. Eventuella anläggningar ska syfta till att rena vattnet och gynna biologisk mångfald.

Mål: Senast 2008 ska dagvattenpolicyn vara antagen och efterföljas rutinmässigt.

Åtgärd påbörjad 2017.

En dagvattenpolicy finns men åtgärderna utförs många gånger inte i praktiken. Arbetet med en handbok/strategi för tillämpning och genomslag har påbörjats under 2017 och fortsätter under 2018.

Kalkning

Åtgärder: Planering och administration av kommunens kalkningsverksamhet. Verksamheten ska ha en hög ambitionsnivå.

Mål: Kommunen ska genom fortsatt kalkning, under förutsättning att statsbidrag erhålls, upprätthålla naturliga pH-värden och god buffertkapacitet i alla nu kalkade sjöar och vattendrag.

Målet uppfyllt 2017.

Åtgärden pågår löpande, och målet är uppfyllt. Kalkningsverksamheten har flyttats över till GR som nu är huvudman. Detta för att få bättre samordning och färre huvudmän och därmed mer effektiv kalkning och användning av medel för kalkningsverksamheten.

Fiskevård

Åtgärder: Bistå den ideella fiskevården i arbetet med att restaurera och återskapa goda vattenmiljöer. Nedanstående frågor skall prioriteras och genomföras i den takt som är ekonomiskt möjligt.

- Inlösen av fallrätter i Slittorp och Brandsbo.
- Färdigställande av fiskväg vid Slittorp.
- Upprättande av fiskevårdsplan för Grönån.
- Anläggning av en fiskväg vid Hälltorpssjön.
- Restaurering, skydd och återskapande av livsmiljöer för flodpärlmussla i vattendrag som hyser eller har hyst musslor.

Mål: Senast 2009 ska minst en av ovanstående punkter vara genomförda, under förutsättning att finansieringen går att lösa.

Åtgärd påbörjad 2017.

Arbete med att anlägga fiskväg vid Hälltorpsjön pågår. Detta görs med hjälp av bidrag från Naturskyddsföreningen och Länsstyrelsen Västra Götaland. Vägen har tidigare bedömts kunna anläggas under 2018. Det har dock visat sig svårt att komma fram med åtgärder på grund av att en markägare motsätter sig anläggandet.

Arbete med att inrätta fiskevårdsområde för Vimmersjön pågår. Fiskevårdsområden är en förutsättning för att kunna gå vidare med åtgärder (reduktionsfiske) för att minska problemen med övergödning och algbloomingar.

Äldre avloppsanläggningar

Åtgärder: Inventera förekomsten av äldre och undermåliga avloppsanläggningar i kommunen. Förelägga ägare till dessa att vidta erforderliga åtgärder. Arbetet skall prioriteras i de delavrinningsområden där vattensystemen har höga naturvärden och där belastningen av föroreningar från avloppen är störst.

Mål: Senast 2008 skall arbetet med att inventera och sanera avloppsanläggningar ha påbörjats.

Åtgärd påbörjad 2017: Forsån är hårt belastad av näringsämnen och har höga naturvärden, till exempel som lek- och uppväxtområde för ett flertal fiskarter. Forsån mynnar i Grönån varför åtgärderna kommer att få effekt även där. Tillsyn inleddes 2017 och pågår. Idag har ca 200 avloppsanläggningar haft tillsyn.

Kommunalt ”naturvårdslag”

Åtgärder: Utbilda en grupp personer inom kommunen i natur och kulturmiljövård. Avsikten är att ge mer kunskap till dem som idag arbetar praktiskt med sådana åtgärder, till exempel inom Parkenheten, och att ge kunskap och en meningsfull sysselsättning till personer med särskilt naturvårdsintresse som idag står utanför arbetsmarknaden. Naturvårdslaget ska bidra till att åtgärder och förslag enligt naturvårdsprogrammet genomförs i praktiken, till exempel åtgärder enligt naturvårdsanpassade skötselplaner och iordningsställande av naturområden för besökare. Planering ska göras tillsammans med AME, Ale Vikingagård och Skogsstyrelsen, Parkenheten samt Miljö- och byggförvaltningen.

Mål: Senast 2008 ska möjligheten att starta ett kommunalt naturvårdslag ha utretts.

Åtgärd påbörjad 2017.

2011 infördes ett kommunalt naturvårdslag som har genomfört flera naturvårdsåtgärder. Naturvårdslaget har upphört men det planeras att startas ett nytt naturvårdslag under hösten 2018.

Skydd och skötsel av kommunal natur

Åtgärder: Översyn av de områden i naturvårdsprogrammet som ligger på kommunal mark. Se över behovet av att skydda dem samt upprätta naturvårdsanpassade skötselplaner. Skötselplanerna ska särskilt beakta möjligheten att göra områdena tillgängliga samt informera kommuninvånarna om vad som är intressant och värdefullt. Urval av områden och planering av åtgärder ska göras i samråd med föreningar och lokalt engagerade människor.

Mål: Senast 2008 ska behovet av skydd för naturområden på kommunal mark redovisas för kommunstyrelsen. Senast 2009 ska en naturvårdsanpassad skötselplan upprättas för minst ett område. Senast 2010 skall naturvårdsanpassade skötselplaner upprättas åtminstone för de kommunala naturområden som redovisas i ”utflyktsmål i Ale”. Åtgärder i linje med skötselplanerna ska ha påbörjats senast 2010.

Åtgärd påbörjad 2017.

Delar av kommunens mark har inventerats. Behovet av skydd har inte sammanställts.

Grönstrukturplan

Åtgärder: Ta fram en grönstrukturplan för kommunens tätorter med omgivningar. Planen ska beskriva behov, användning och skötsel för naturmark, parkmark och andra grönytor i och omkring tätorterna. Syftet är att skapa attraktiva och vackra miljöer som också gynnar den biologiska mångfalden.

Mål: Grönstrukturplanen bör vara färdigställd år 2010.

Åtgärd ej påbörjad.

Grönstrukturplan har ännu inte påbörjats. Ny ÖP planeras innehålla en grönstrukturplan.

Utflyktsguide/naturguide

Åtgärder: En utflyktsguide som presenterar ett urval intressanta naturområden i kommunen skall framställas. Arbetet skall samordnas med åtgärder för att iordningsställa vissa områden för besökare.

Mål: Senast 2009 skall det finnas en populär utflyktsguide som redovisar utflyktsmål i kommunen för turister och kommuninnevånare.

Målet uppfyllt 2017.

En guide har tagits fram. Den har uppdaterats och nytryckts i omgångar. Guiden skulle med fördel kunna utökas, omarbetas och göras digital.

Lokal naturvård - landsbygdsutveckling

Åtgärder: Ta initiativ till och stödja projekt för lokal naturvård- och landsbygdsutveckling. Det kan till exempel handla om att hjälpa markägare och jordbrukare med utbildning i naturvård, information om olika typer av bi-drag och så vidare. En förutsättning är att det ges möjligheter till intern eller extern finansiering samt att det finns tillräckliga personella resurser. Inom ramen för länsstyrelsens LBU-program skulle ett projekt kunna utformas i samarbete mellan kommun och lokala markägare. Projektet bör ges ett namn - ett "varumärke" för naturvård i kommunen. Åtgärder där det finns en lokal förankring och engagemang ska prioriteras. Koppling till turism och friluftsliv ska beaktas särskilt. Nedan ges förslag till åtgärder som skulle kunna innefattas:

- Restaurering och skötsel av hagmarker.
- Göra naturområden tillgängliga.
- Anläggning av våtmarker.
- Betespool - förmedla betesdjur.
- Stödja lokal produktion och distribution av ekologiskt producerade livsmedel.

Mål: Senast 2009 ska minst 1 projekt för lokal naturvård och landsbygdsutveckling ha startat.

Målet uppfyllt 2017.

I samband med att strandängarna längs älven har restaurerats av Trafikverket har kommunen genomfört åtgärder för att tillgängliggöra älven och stränderna.

En LEADER-finansierad förstudie har tagit fram lämpliga inriktningar för stadsnära mat- och jordbruksprojekt i Ale. Detta skulle bidra till klimatarbetet och stödja en hållbar markanvändning. En av förhoppningarna är att Ale kommun kan fungera som en plattform och katalysator till en grön förändring i samhället, och därmed stärka livsmedelsproduktion och lokal ekonomi. Förstudien har identifierat fyra vägar framåt: stadsbruk, stadsodling, andelsjordbruk och plattform för grön produktion.

Våtmarker

Åtgärder: Utredda förutsättningar och möjligheter till att återskapa och nyanlägga våtmarker för att minska när-saltsbelastningen i sjöar och vattendrag och gynna den biologiska mångfalden. Arbetet ska göras i samråd med berörda markägare och ska prioriteras i de delavrinningsområden där vattensystemen har höga naturvärden och där belastningen av närsalter är störst. För sådana åtgärder kan markägare söka bidrag. Kommunen kan bidra med samordning och information.

Mål: Senast 2009 ska minst ett våtmarksprojekt ha initierats.

Åtgärd ej påbörjad.

Någon våtmark har inte anlagts/initierats från kommunens sida. Privata markägare och Trafikverket har dock genomfört åtgärder.

Grova träd

Åtgärder: Sammanställa befintlig kunskap om skyddsvärda träd i kommunen i samarbete med föreningar och lokalt engagerade människor. Tillsammans med länsstyrelsen planera åtgärder i form av inventering, skydd och skötsel. Alla som arbetar med park- och skogsvård i kommunens regi skall få utbildning om skyddsvärda träd.

Mål: Senast 2009 ska det finnas en dokumentation av samtliga skyddsvärda träd i kommunen samt på förslag på hur kommunen kan bidra till att uppfylla de mål som finns i Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet.

På kommunal mark ska åtgärder för skydd och skötsel ha påbörjats.

Åtgärd påbörjad 2017.

Inventering av skyddsvärda träd i kommunen påbörjades 2017 och fortsätter 2018. Resultatet sammanställs i GIS-format. Skötselåtgärder är beroende av att det finns fungerande arbetslag. Utbildning har inte påbörjats. Dock har enstaka tjänstemän deltagit i länsstyrelsens kurser.

Uppföljning

Åtgärder: Åtgärdsplanen skall följas upp årligen i samband med kommunens årsredovisning.

Målet uppfyllt 2017.

Åtgärdsplanen följs upp i och med denna sammanställning i aprilrapporten och i samband med kommunens årsredovisning.

3.2 Hållbar konsumtion och produktion

FNs hållbarhetsmålsättning

12 Hållbar konsumtion och produktion

13 Bekämpa klimatförändringen

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andelen ekologiska livsmedel ska till 2022 öka till 60 %. 2018 är målvärdet 45 %.	42 %	43 %	97,7 %
Kommentar 42 % avser T1 2018 Det ekologiska har ökat med 5% jämfört med 1: a kvartalet 2017, vilket i pengar är en ökning med 287 000 kronor. Det har och arbetats aktivt med att förändra menyerna för att välja ekologiska livsmedel till ett bra pris. Totalt för 1: a kvartalet kan vi också se detta då den totala kostnaden för livsmedel sänkts för 2018. Under 2017 startade vi med att följa upp den ekologiska andelen per objekt/enhet för att medarbetarna i köken skall veta hur de ligger till och arbeta mot målet på sin respektive enhet. Det ställs krav på medarbetarna att det är ett mål som skall uppnås. Under 2017 var det dock inte genomförbart på grund av ekonomi. I början av 2018 började ompackningscentralen avvecklas och enheterna köper direkt från extern leverantör. Kostverksamheten har för sina kök tagit fram inköpslistor för att därigenom styra medarbetarna i vilka produkter som skall köpas in, dels för att kunna nå det ekologiska målet samt ekonomin.			

3.3 Minskad klimatpåverkan och fossilfritt samhälle

FN:s hållbarhetsmålsättning

7 Hållbar energi för alla

11 Hållbara städer och samhällen

12 Hållbar konsumtion och produktion

13 Bekämpa klimatförändringen

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Koldioxidbelastningen per kilometer ska minska för våra fordon. Målsättningen 2022 är 50 g/km. 2018 är målsättningen 72 g/km	88	72	77,8 %
Kommentar Uppföljningen gäller leasade personbilar och lätta lastbilar, totalt 124 fordon. Av dessa är 15 st elbilar. Av upphandlade fordon som drivs med diesel eller bensin klarar inget fordon målsättningen 72 g/km.			

Uppdrag:

3.3.1 Ny klimatstrategi genom omarbetning av energi och klimatplanen

Status

 Pågående

Kommentar

Projektplanen för Energi- och klimatstrategi fastställd i förvaltningsledningen den 23 februari. Två workshops har genomförts och arbetet pågår enligt plan.

3.4 Hållbart samhälle

FN:s hållbarhetsmålsättning

- Minskad ojämlikhet
- Hållbara städer och samhällen
- Bekämpa klimatförändringen

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andelen ungdomar som går och cyklar till skolan ska öka.	48 %		
Kommentar Senaste mätning tertial 3, 2017			

Uppdrag:

3.4.1 Prioritera åtgärder utifrån den sociala kartläggningen Att leva i Ale.

Status

 Pågående

Kommentar

I den sociala kartläggningen framgår det tydligt att störst utmaningar med jämlikhet finns i centrala Nödinge. För att skapa bättre förutsättningar och trygghet för tonåringar i Nödinge har ett trygghetsskapande arbete inletts i och runt Ale kulturrum. Medarbetare från flera sektorer samt polisen medverkar i detta arbete.

Fältassistenter och socialpedagoger som tidigt identifierar ungdomar i behov av stöd kan intervensera för att skapa bättre förutsättningar både för de individer som skapar oro, men kanske ändå mer för de som mest störs av andras utåtagerande beteende.

Tillsammans med polisen diskuteras möjligheten att genomföra PAR. Konceptet handlar om att förbättra relationen till Polis, Ambulans och Räddningstjänst både i det korta och långa perspektivet.

Uppdrag:

3.4.2 Utveckla Ale Kulturrum till ett aktivitetshus för alla i Ale

Status

 Pågående med avvikelse

Kommentar

Under slutet av 2017 och tidigt 2018 har ett intensivt arbete drivits för att värdera vilka verksamheter som ska inrymmas i Ale kulturrum och Da Vinciskolan. Arbetet har nu gått i mål och Kommunfullmäktige har beslutat om den ekonomiska ram som krävs för att genomföra byggnadsarbetena.

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för ett flexibelt nyttjande av huset behöver större fokus läggas på att involvera medarbetare i såväl strategiska målformuleringar samt hur man löser praktiskt operativa frågor exempelvis avseende schemaläggning.

Uppdrag: 3.4.3 Klimatanpassningsplan

Status

 Pågående

Kommentar

I enlighet med Kommunstyrelsens nämndplan ska en klimatanpassningsplan tas fram under 2018 - 2020. Syftet är minska konsekvenserna av förändrade väderleksförhållanden framförallt kopplat till den globala uppvärmningen. Arbetet har påbörjats och följer uppsatt tidplan.

3.5 Checklista

Områden	Påståenden	Kravet uppfylls
ALLMÄNNA 	Vi följer kommunens upphandlingsavtal och inköpsrutiner som styr mot miljöanpassade inköp.	 Ja 79 (st) Nej 1 (st) Ej svarat 24 (st)
	Vi har under det senaste året deltagit i projekt som bidrar till ökat intresse och kunskap inom energi- och klimatområdet. Exempelvis Earth Hour, På egna ben och liknande.	 Ja 20 (st) Nej 3 (st) Ej svarat 1 (st)
	Vi har påbörjat ett arbete med Gifffri förskola.	 Ja 8 (st) Nej 3 (st)
LIVSMEDEL 	Vi arbetar aktivt med att öka andelen ekologiska livsmedel.	 Ja 57 (st) Nej 17 (st) Ej svarat 30 (st)
	Vi köper enbart Fairtrade-märkt kaffe, te och bananer.	 Ja 55 (st) Nej 17 (st) Ej svarat 32 (st)
RESOR OCH TRANSPORTER 	Vi har gått igenom kommunens mötes- och resepolicy på APT.	 Ja 43 (st) Nej 33 (st) Ej svarat 28 (st)
	Personal som kör i tjänsten har genomgått kurs i sparsam körning, typ EcoDriving.	 Ja 18 (st) Nej 56 (st) Ej svarat 30 (st)
	Vi tillhandahåller kollektivtrafikkort för resor i tjänsten.	 Ja 67 (st) Nej 10 (st) Ej svarat 27 (st)
	Vi har tillgång till utrustning för telefon- och/eller videokonferenser och/eller webbmöten på vår arbetsplats.	 Ja 60 (st) Nej 18 (st) Ej svarat 26 (st)
	Vi har tillgång till tjänstecyklar på vår arbetsplats.	 Ja 37 (st)

Områden	Påståenden	Kravet uppfylls
		<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 15px; height: 15px; background-color: red; margin-right: 5px;"></div> Nej </div> 38 (st) </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; margin-top: 5px;"> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 15px; height: 15px; background-color: black; margin-right: 5px;"></div> Ej svarat </div> 30 (st) </div>

3.5.1 Analys

En checklista har skickats ut till samtliga rapporterande enheter för att följa upp arbetsplatsernas arbete med beslutade mål inom miljöområdet. Svarsfrekvensen på checklistan är mycket låg, cirka en tredjedel har inte svarat på frågorna alls. Detta visar att frågor inom den ekologiska dimensionen inte prioriteras lika högt som andra uppföljningsområden. Åtgärder behöver tas fram för att få till en fungerande uppföljning.

Resultaten från de svar som kommit in visar att nästan alla skolor och förskolor arbetar aktivt med miljöfrågor inom sina verksamheter.

Resultaten visar också att arbetet med att styra mot ekologiska och rättvisemärkta livsmedel inte görs aktivt på mer än hälften av enheterna.

Det är varje chefs ansvar att gå igenom kommunens mötes- och resepolicy med sina anställda. Policyn beslutades 2016 men fortfarande har väldigt många enheter inte gått igenom policyn vilket är ett hinder i arbetet med att styra mot mer hållbara tjänsteresor.

4 Ekonomisk hållbarhet

4.1 Ekonomi för strategisk utveckling

FN:s hållbarhetsmålsättning

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Ekonomiskt resultat på enhet. Andel enheter med ett resultat på +/- 2 %. Målet för 2022 är 90 % och för 2018 är målsättningen 60 %.	13 %	35 %	37,14 %
Kommentar 13 % av enheterna ligger inom intervallet +/- 2 %. 50,6 % ligger under intervallet och 36,5 % över. Det ser ganska lika ut mellan sektorerna och då kommunen visar ett positivt avvikelse mot budget för perioden visar det sig också genom att över 50 procent av enheterna har nyttjat mindre än 98 procent av budgeten.			

Uppdrag:

4.1.1 Leda införandet av en Digital Agenda för effektiv och gemensam användning av ny teknik

Status

 Pågående

Kommentar

Projektplan för digital agenda har fastställts och införande arbete pågår. Vägledande är SKL:s e-Blomlåda som tydligt visar var kommunen har sina starka och svaga sidor. Ett verktyg för att integrera äkta e-tjänster har upphandlats. E-tjänsten bygglov provkörs sedan april månad. Under våren har visst fokus för objektägare och objektsledare legat på att förbereda kommunen på de nya reglerna i dataskyddsförordningen som införs 25 maj 2018. Fokus har också funnits på informationssäkerhetsarbetet.

4.2 Balanserad befolkningstillväxt

FN:s hållbarhetsmålsättning

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

11 Hållbara städer och samhällen

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Befolkningstillväxten ska årligen ligga mellan 2,0 till 3,0 %.	0,68%	1%	68 %
Andel objekt som ligger i lokalreplansplanen som följer beslutad planering. Målet 2022 är 90 %. För 2018 är målet 90 %.	95 %	90 %	105,6 %

Befolkningen har ökat från årsskiftet 30 223 till 30 423. Detta är en ökning som motsvarar 0,68 %

Uppdrag:

4.2.1 Verktyg för att styra tillväxten ska utvecklas

Status

 Pågående

Kommentar

Ett gemensamt arbete mellan samhällsbyggnad och MEX behöver startas för att ta fram gemensamma verktyg. Beroende på resursbrist hos dem har arbetet inte kunnat prioriteras.

Samhällsbyggnad arbetar kontinuerligt med att utveckla och ta fram nya verktyg för att kunna styra tillväxten utifrån de förutsättningar sektorn har. En produktionsplan för kommunens planarbete som följer kommunens övergripande styrdokument antogs i samhällsbyggnadsnämnden i mars 2018. De planer som arbetas fram styr tillväxten i enlighet med bostadsförsörjningsprogrammet.

Uppdrag:

4.2.2 Bred politisk genomgång av långsiktiga finansiella mål

Status

 Pågående med avvikelser

Kommentar

Förslag lämnas till Kommunstyrelsen den 5 juni på att tillsätta en politisk grupp som ska analysera frågeställningen samt lämna förslag till långsiktiga finansiella mål.

4.3 Ekonomisk analys

4.3.1 Ale kommun

	Jan-apr 2017	Jan-apr 2018
Periodens resultat (Tkr)	20 355	35 312
Arbetad tid (antal årsarbetare, prel)	2 057,3	2 008,97
Lönekostnader (Tkr)	268 057	267 235

	2017-12-31	2018-04-30
Kommunens likviditet (Tkr)	115 136	86 334
Låneskuld (Tkr)	310 000	310 000

Likviditetsförändringen är främst ett resultat av att kommunen under mars betalat ut den årliga premien för pensioner på cirka 40 mkr.

4.3.2 Helårsprognos 2018

	Utfall 2017	Prognos 2018
Årets resultat (Tkr)	38 969	73 001
Nettokostnadsandel	97,6 %	95,8 %
Avvikelse från budget (Tkr)	+8 969	+4 001
Arbetad tid (antal årsarbetare)	1 963,5	1 990
Investeringsutgifter (Tkr)	124 656	245 676

4.3.3 Driftsammanställning, kommunen

Tkr	Utfall april 2018	Budget april 2018	Budget 2018	Årsprognos 2018	Budgetavvikelse 2018
Verksamhet					
Utbildningsnämnd	272 839	272 513	816 436	817 386	-950
Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnd	173 176	172 029	519 308	530 443	-11 135
Kultur- och fritidsnämnd	25 750	26 949	80 544	80 544	0
Kommunstyrelsen exkl internservice	50 149	63 360	191 115	175 000	16 115
Internservice	-1 802	746	0	-1 970	1 970
Samhällsbyggnadsnämnd, skatte- o internfin	15 734	16 704	52 485	52 485	0
Samhällsbyggnadsnämnd affärsverksamhet	-120	0	0	-1 650	1 650
Överförmyndarnämnd	976	845	2 352	2 852	-500
Valnämnd	-559	167	500	500	0
Revisorer	144	367	1 100	1 100	0
Jävsnämnd/fastighetsnämnd	2	53	160	160	0
Pensionsutbet m m	10 728	9 333	28 000	29 000	-1 000
Övriga kostnader/intäkter	-12	0	0	-3 200	3 200
Verksamhetens kostnader	547 004	563 066	1 692 000	1 682 650	9 350

4.3.4 Resultaträkning

Tkr	Utfall april 2018	Budget april 2018	Budget 2018	Årsprognos 2018	Avvikelse mot budget
Verksamhetens kostnader	547 004	563 066	1 692 000	1 682 650	9 350
Avgår kapitalkostnader	-39 176	-41 600	-124 800	-120 200	-4 600
Avskrivningar	31 650	33 533	100 600	97 800	2 800
Nettokostnader	539 478	554 999	1 667 800	1 660 250	7 550
Skatteintäkter/GSB	575 738	580 268	1 740 800	1 734 900	-5 900
Finansiella intäkter	465	1 000	3 000	4 000	1 000
Finansiella kostnader	-1 293	-2 333	-7 000	-4 000	3 000
Avgår resultat för affärsverksamheten	-120	0	0	-1 650	-1 650
Periodens resultat	35 312	23 936	69 000	73 000	4 000
Nettokostnadsandel	93,9%	95,9%	96,0%	95,8%	

4.3.5 Analys och förslag för framtiden

Analys

Årets budgeterade resultat

I den av Kommunfullmäktige 2017-06-28 antagna budgeten uppgår årets resultat till 69,0 Mkr. Nettokostnadsandelen är därmed budgeterad till 96,0 %.

Kommunstyrelsen har beslutat om ramjustering för 2018 års helårseffekt av löneavtal 2017.

Löneavtalet 2018

Medel för löneavtalet 2018 finns budgeterat under kommunstyrelsen. Löneredvidering ska ske per april men är ännu inte förhandlad och klar. Planeringen är att ny lön och retroaktiv lön för perioden april-maj betalas ut i juni. Uppbokning av förväntat utfall av löneredvidering avseende april är uppbokat som kostnad på Kommunstyrelsen. I denna uppföljningsrapport har därför inte någon korrigerande av nämndernas ramar gjorts på grund av löneredvidringen. Nämnderna kommer senare att kompenseras för de nya lönerna i nio månader och helårseffekten kommer att läggas in i budgetunderlaget för 2019.

Ekonomiskt utfall t o m april

Periodens totala resultat är 35,3 mkr, vilket är avsevärt högre än resultatet på 20,4 mkr för motsvarande period föregående år. Det förbättrade periodresultatet är främst ett resultat av att verksamheternas nettokostnader endast ökat med ca 2,7 procent för perioden medan skatteintäkter och stadsbidrag ökat med nästan 4,9 procent. De största resultatförbättringarna finns framförallt inom omsorg- och arbetsmarknadsnämnden, kommunstyrelsen samt internservice. Resultatförbättringen beror både på resurstillskott i budget 2018 och att de verksamhetsförändringar man beslutat om gett effekt.

Att utfallet för tertiäl 1 är procentuellt högre än på helår kan också förklaras med att kommunen får sina intäkter främst i form av skatter och stadsbidrag linjärt i 12 delar medan verksamheterna har något högre kostnader under sommarmånaderna då det inom flera verksamheter kommer in sommarvikarier och lönekostnaderna blir således högre under denna period. Det tillsammans med att lönerevisionen gäller från april-december.

I jämförelse mot budget så är periodutfallet plus 11,4 mkr. I den positiva avvikelsen ligger cirka 7,5 mkr för lönerevision 2018 då den är periodiserad över 12 månader medan utfallet är från april-december. Den negativa slutavräkningen för 2016 års skatt är också belastad resultatet med 3,8 mkr. Justerar vi för dessa jämförelsestörande poster så är utfallet mot budget cirka 7,7 mkr.

Årsarbetare (arbetad tid) och lönekostnader

Både arbetad tid och lönekostnader är lägre än motsvarande period föregående år och förklaras främst genom att arbetad tid och som en konsekvens även kostnaderna för timanställda har sjunkit främst inom omsorg och arbetsmarknadsnämnden.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteprognosen från SKL, 18:18, visar på en negativ prognos för slutavräkning för år 2017 medan slutavräkningen för 2018 är positiv. Prognosen för skatteintäkterna 2018, inklusive slutavräkningarna, är nu 5,9 mkr sämre än budgeten vilket främst beror på att befolkningsökningen inte blivit lika hög som budgeterat. I förhållande till år 2017 är prognosen för ökningen av skatteintäkterna/generella statsbidrag 80,6 mkr vilket motsvarar 4,8 procent.

Låneskuld och finansiella kostnader och intäkter

Kommunens externa låneskuld uppgick 2018-04-30 till 310 Mkr och är oförändrad från årsskiftet. Av låneskulden har 175 mkr (56 procent) bunden ränta och 135 mkr rörlig ränta. Den genomsnittliga räntan de senaste 12 månaderna är 0,31 procent. Kommunens likviditet uppgick den 30 april till 86,3 mkr.

Prognostiserat årsresultat

Prognosen för årets resultat är 73,0 mkr, vilket är en positiv budgetavvikelse med 4,0 mkr. Den positiva budgetavvikelsen förklaras främst av prognostiserat överskott inom Kommunstyrelsen, låga finansiella kostnader samt övriga intäkter inom finansverksamheten. Nämnderna visar sammantaget en positiv årsprognos på +7,1 mkr. Utbildningsnämndens årsprognos är -1,0 mkr, Omsorgs- och arbetsmarknadsnämndens årsprognos är -11,1 mkr och Överförmyndarnämndens årsprognos är -0,5 mkr. Kommunstyrelsen och Intern service har positiva årsprognoser på 16,1 mkr respektive 2,0 mkr. Samhällsbyggnadsnämnden lägger en positiv årsprognos på 1,7 mkr för affärsverksamheten. Övriga nämnder prognostiserar ett nollresultat mot budget. Eftersom investeringsnivån under en rad år varit lägre än budget är kapitalkostnaderna 4,7 mkr också lägre än budget. Det budgetutrymmet visar sig dock inte i nämndernas prognos utan denna positiva avvikelse ser ut att används för att täcka upp andra kostnadsposter i verksamheten.

I prognosen finns inte hänsyn tagit till eventuella intäkter i form av byggbonus som söks under hösten och beviljas innan årsskiftet. Ej heller eventuella exploateringsvinster samt utfall från regeringens tilläggsbudget där den senare inte är beräknad av SKL hur mycket som skulle kunna tillfalla Ale kommun.

Prognosen visar på att kommunen som helhet beräknas hålla budget. Bekymmersamt är ändå att det finns verksamhetsområden som kommer få svårt att hålla sig inom budget. Att ha en månatlig kostnadsnivå som överstiger budget ger extra utmaningar om man går in med en för hög nivå i nästa års budget. Risken bedöms i dagsläget som störst inom särskilda boenden samt funktionshinder inom Omsorg- och arbetsmarknadsnämnden samt i grundskoleverksamheten inom Utbildningsnämnden.

En fördjupad beskrivning av respektive nämnds verksamhet finns under avsnitt 7–12.

Investeringsvolymen 2018

Investeringsvolymen i verksamhetsplanen för 2018 uppgår till 349,7 mkr.

Kommunfullmäktige beslutade 2018-05-15 att godkänna överföring av 78,1 kr av 2017 års investeringsanslag till 2018 samtidigt som man reviderade ner några projekt med 21,9 mkr. Då beslut fattades efter att prognoser är gjorda för tertial 1 är denna överföring inte med varken i budget eller prognos för 2018 utan kommer med i de-lårsrapport per augusti.

Investeringsutgifterna t o m april visar 57,4 mkr. Prognosen är att ca 258 mkr av årets investeringsram kommer att nyttjas och således beräknas det bli cirka 92 mkr som inte kommer att ianspråkats.

Exploateringar

Kommunen binder ca 16,5 Mkr netto i olika exploateringsobjekt och det förekommer både in- och utbetalningar för dessa fastigheter. Under perioden januari – april är nettoförändringen -0,1 mkr. Den marginella förändringen beror främst på att det inkommit inbetalningar på ca 5,5 mkr för Kronogården och utbetalningar på Kärrvägen och Änggatan med nästan motsvarande belopp.

De exploateringsobjekt som för närvarande binder det största kapitalet är verksamhetsområdena Häljered, Kärrvägen, Stora Viken, Gustavas plats och Skepplanda. Ränta debiteras pågående projekt. I utfall och prognos för helår är det inte medräknat några exploateringsvinster.

4.4 Avvikelseanalys skatteintäkter Ale kommun

4.4.1 Skatteintäkter 2018

Enligt SKL:s skatteunderlagsprognos är skatteintäkterna och de generella statsbidragen för 2018 -5,9 mkr lägre än budget. (Cirkulär 18:18 från 2018-04-27). Differensen beror främst på att befolkningsökningen var något lägre än vad som var budgeterat.

Mkr	Budget 2018	Prognos 2018	Avvikelse mot budget
Skatteinkomster före utjämning	1 454,1	1 432,4	-21,7
Inkomstutjämning	230,5	228,8	-1,7
Kostnadsutjämning	-11,5	-0,6	10,9
Regleringsavgift	-5,5	4,7	10,2
Strukturbidrag	0	0	0
LSS-utjämning	10,5	9,2	-1,3
Avräkning 2017	0	-3,8	-3,8
Avräkning 2018	0	1,4	1,4
Kommunal fastighetsavgift	55,2	54,6	-0,6
Välfärdsmiljarderna (Preliminär fördelning)	0	0	0
Välfärdsmiljarderna (Flyktingvariabeln)	7,5	8,2	0,7
Summa	1 740,8	1 734,9	-5,9

4.4.2 Jämförelser mellan 2017 och 2018

I jämförelse med 2017 förväntas skatteintäkterna och de generella statsbidragen öka med 80,6 mkr enligt SKL:s skatteunderlagsprognos. (Cirkulär 18:18 2014-04-27).

Mkr	Utfall 2017	Prognos 2018	Avvikelse
Skatteinkomster före utjämning	1 377,9	1 432,4	54,5

Mkr	Utfall 2017	Prognos 2018	Avvikelse
Inkomstutjämning	223,3	228,8	5,5
Kostnadsutjämning	-13,6	-0,6	13,0
Regleringsavgift	-0,3	4,7	5,0
Strukturbidrag	0	0	0
LSS-utjämning	6,1	9,2	3,1
Avräkning 2016	1,5	0	-1,5
Avräkning 2017	-5,9	-3,8	2,1
Avräkning 2018		1,4	1,4
Kommunal fastighetsavgift	52,0	54,6	2,6
Byggbonus	5,8	0	-5,8
Välfärdsmiljarderna (Flyktingvariabeln)	7,5	8,2	0,7
Summa	1 654,3	1 734,9	80,6

5 Processer - Göra rätt saker, göra dem rätt, i rätt tid och på rätt nivå

Analys

5.1 Underlätta människors vardag

FN:s hållbarhetsmålsättning

3 Hälsa och välbefinnande

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Kontaktcenter ska vid första kontakten lösa 70 procent av de ärenden som aktualiseras. För 2018 är målvärdet 70 procent.	47 %	70 %	67,14 %
Kommentar 47 % avser tertial 1 2018			
Antalet äkta e-tjänster som erbjuds invånare och andra intressenter ska öka. Målsättningen för 2022 är 120. För 2018 är målet 90.	14		

Ett gemensamt e-tjänstverktyg har upphandlats för att underlätta integrationen mellan e-tjänst och verksamhets-system. Befintliga e-tjänster, cirka 70, kommer att överföras till detta under sommaren. Därefter kommer nya e-tjänster att etableras. Bygglov som e-tjänst testkörs sedan april och så fort testerna är klara kommer tjänsten att lanseras.

Uppdrag:

5.1.1 Omvandla äldrelägenheter till trygghetsboende

Status

 Pågående

Kommentar

Under våren togs ett politiskt beslut om att omvandla äldrelägenheter i Bohus, Nödinge och Alafors till trygghetsbostäder. Arbetet pågår enligt plan. Rekrytering till tjänsterna som aktivitetsvärd har påbörjats.

För Älvängen och Nödinge planeras inflytt i juni månad och övriga orter till hösten.

6 Hållbart arbetsliv

Analys

Uppdrag:

6.1 Genomföra försöksverksamhet Karensdag

Status

 Pågående med avvikelse

Kommentar

Några kommuner har beslutat om att ersätta medarbetare som tvingas ta Karensdag. Enligt SKL är detta inte förenligt med gällande lagstiftning. Arbetet fokuseras nu på att undersöka om det finns något lagligt sätt att verkställa uppdraget.

6.2 Personalanalys

6.2.1 Sammanfattning

I tider av stora förändringar skapar det osäkerhet och frustration bland medarbetare. 2017 var ett sådant år. Det är därför glädjande att se att sjukfrånvaron tertial 1 minskar med 1,1 % från 8,6 till 7,5 Korttidsfrånvaron minskar medan frånvaron längre än 60 dagar ökar.

Antalet årsarbetare minskar också framförallt beroende på att timanställningarna minskar. Arbetet med effektivisering och optimerad bemanning ger resultat och det minskar också kostnaderna. Antalet tillsvidareanställda ökar och det är en konsekvens av att bemanningen är bättre samt att uppdraget ökar.

HR avdelningen har under våren varit underbemannad vilket inneburit att viktiga satsningsområden har fått stå tillbaka i avvaktan på att nyrekryteringar finns på plats. Viktiga områden är säkring av ett antal processer kopplat till HR systemet Personec och genomförande av strategisk kompetensförsörjningsplan. Hösten 2018 kommer detta arbete att aktiveras igen.

På sikt är det av stor betydelse att kommunens ledarplattform kompletteras med en medarbetarplattform. Ledare och medarbetare är ömsesidigt beroende av varandra och medarbetare måste i ökad omfattning se sin roll i relation till helheten.

6.2.2 Kommunens anställda

Antal anställda

Antal anställda

Antal anställda	2018-04-30	2017-04-30	Skillnad
Antal tillsvidareanställda,	2 081	2 052	29
-varav kvinnor i %	82,1 %	81,8 %	0,3
-varav män i %	17,9 %	18,2 %	-0,3
Antal heltidsanställda	1 709	1 663	46
Antal deltidanställda	372	389	-17
Antalet tidsbegränsat anställda (månadsanställda vikarier)	391	412	-21
Antal arbetade timmar (timanställda)	83 527	119 905	-36 378
-varav kvinnor	64 149	86 876	-22 727
-varav män	19 378	33 029	-13 651

Antal anställda	2018-04-30	2017-04-30	Skillnad
Årsarbetare			
-månadsavlönade	1 882,42	1 884,14	-1,72
-timavlönade	126,55	181,67	-55,12
Totalt	2 008,97	2 065,82	-56,85

Sysselsättningsgrad

Sysselsättningsgrad

Sysselsättningsgrad	2018-04-30	2017-04-30	Skillnad
Tillsvidareanställda	95,1%	95,1%	0,0%
-varav kvinnor	94,6%	94,4%	0,2%
-varav män	97,6%	97,8%	-0,2%

Personalomsättning

Personalomsättning*	jan-apr 2018	jan-apr 2017
Personalomsättning i %	6,0%	4,7%
Expansion i %	1,2%	2,6%
Avveckling i %		

6.2.3 Sjukfrånvaro

Den minskade sjukfrånvaron är glädjande. Särskilt bra är det att korttidsfrånvaron minskar till låga nivåer. Kopplingen mellan sjukfrånvaro och organisatorisk och social oro är återkommande. Vid större organisationsförändringar eller effektiviseringar är det tyvärr vanligt med ökad sjuklighet. De lägre siffrorna 2018 jämfört med 2017 bedöms delvis bero på att förvaltningen nu är i ett mer normalt läge jämfört med föregående år.

Sjukfrånvaron har förbättrats framförallt inom grundskola, förskola och omsorgerna. Inom kultur och fritid har frånvaron ökat. Bedömningen är att detta delvis är kopplat till effektiviseringsarbetet 2017.

Sjukfrånvaro i procent

Volymtal	2018-04-30	2017-04-30	Skillnad
Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	7,5 %	8,6 %	-1,1
Sjukfrånvaro, kvinnor	8,4 %	9,3 %	-0,9
Sjukfrånvaro, män	4,5 %	5,7 %	-1,2
Ålder - 29 år	7,0 %	7,9 %	-0,9
Ålder 30 - 49 år	7,5 %	8,3 %	-0,8
Ålder 50 -	8,5 %	9,7 %	-1,2
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar i relation till ordinarie arbetstid	3,2 %	3,6 %	-0,4
Varav sjukfrånvaro 60 dagar eller mer	43,2 %	41,1 %	2,1

Det finns nu förutsättningar att jämföra perioder avseende sjuktal. Tabellen ovan jämför årets fyra första månader 2018 med samma tid 2017. Sjuktalet minskar vilket är glädjande. Sjuktalet är högre jämfört med totalen för 2017 men detta beror på årsvariationen av infektioner.

7 Kommunstyrelsen

7.1 Sammanfattning

Årets verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Utvecklingen inom skolan är kommunens viktigaste målsättning. Allt pekar på att resultaten 2018 kommer att förbättras rejält jämfört med tidigare år. Detta är effekten av långsiktigt och målmedvetet arbete. Lusten att lära har igen ökat vilket är viktigt då det är en av förutsättningarna för goda studieresultat.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Tillväxten fortsätter att ligga på en stabil nivå 0,68 % tertial 1. I större omfattning är planerna nu inriktade på att tillväxten sker inom pendeltågsnära lägen.

Att utveckla Älvängen och Nödinge vid pendeltågstationerna bidrar till ett ekologiskt mer hållbart samhälle. Det ger stora möjligheter att använda kollektiva transporter och minska bilberoendet.

Kosten har lyckats öka andelen ekologiska livsmedel utan att öka kostnaderna för detta genom aktiv planering.

Ekonomisk hållbarhet

Inom Kommunstyrelsen beräknas ett resultat för 2018 på 18,1 Mkr. Detta förklaras framförallt av att lönereserven inte nyttjas 12 månader, fastighet gör en vinst beroende på systemet med komponentavskrivning och att vissa medel för strategiska målsättningar och uppdrag bedöms vara kvar vid årets slut. Arbetet intensifieras nu med att försöka använda framförallt de strategiska medlen.

Den största utmaningen är bemanningsverksamheten, den del som köps från ATO. Volymerna minskar kraftigt och har nu nått nivåer som innebär att arbetet måste förändras. Det finns möjligheter till positiv utveckling eller alternativt lägga ned funktionen.

Processer

Arbetet har påbörjats för att förbättra den interna budget och uppföljningsprocessen genom bland annat översyn av IT-stöd men även kunskap kring ekonomi hos kommunens chefer. Ett närmare samarbete mellan ekonomichef och sektorer avseende ekonomiska frågor har också inletts.

Under det senaste året och första tertialet i år har hållbar ledning och styrning fått genomslag i organisationen. Ale 360 arbetet med perspektivinsamling är igång och det externa intresset för den processen är stor. Dokumentet Alesamhällets utveckling har fått spridning i organisationen och använts i olika sammanhang även om det främst riktar sig till våra politiker i deras arbete med att ta fram politiska mål och prioriteringar.

Hållbart arbetsliv

Antalet tillsvidareanställda medarbetare minskar något jämfört med samma period förra året. Minskningen ligger inom Internservice. Ökningen av timanställda beror på att bemanningsarbetet för förskolan har kommit igång. 76 av de beräknad 77 årsarbetarna med timanställning ligger inom bemanningen.

Sjukfrånvaron minskar med 0.8 % första kvartalet vilket är glädjande.

8 Utbildningsnämnden

8.1 Sammanfattning

Årets verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

En likvärdig utbildning med goda resultat ska skapas inom utbildningsnämndens områden. Skolinspektionen har i maj godkänt all utbildningsverksamhet vilket borgar för en likvärdighet samt tillräckligt god kvalitetsnivå. Allt pekar på god behörighet för åk 9 detta läsår vilket är avgörande för goda livschanser. Sett till likvärdigheten i stort över skola och förskola återfinns stora skillnader både mellan och inom enheter vilket blir synligt både i kvalitativa aspekter samt enkät- och kunskapsresultat. Det är avgörande att skapa möjligheter till och incitament för blandade barn- och elevgrupper. En god planering av upptagningsområden samt skol- och förskolelokaliseringar måste starta.

Kunskapsresultaten kommer att redovisas i augustirapporten men allt pekar på att gymnasiebehörigheten kommer att nå årets målvärde samt en klart högre nivå än tidigare. Resultaten för GR-enkäten har under slutet av perioden sammanställts och börjat analyseras. Det finns flera delar som indikerar fortsatta förbättringsområden och fortfarande inte ligger i nivå men GR som genomsnitt. I LUPP-enkätens resultat syns likaså förbättringsområden inom t ex demokrati och hälsa, efter analys kommer planer att tas fram och redovisas.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Under vårterminen har kostverksamheten genomfört en veckas mätning av matsvinn på förskolor och skolor, och övriga verksamheter inom kommunen. Det totala matsvinnet är idag 23 % under mätveckan för alla verksamheter, och målet är att minska ytterligare 10 procentenheter. Det krävs därför samarbete, och engagemang från förskolor och skolor för att förändra beteende och tankemönster. Affischer om att minska svinn togs fram i samarbete med Energi- och klimatrådgivaren i Ale Kommun inför Earth hour och dessa sattes då upp i matsalarna. Mängd matsvinn vägs fortsatt dagligen och skrivs upp på några skolor och jämförs med något eleverna kan relatera till. En standard är planerad att tas fram så att arbetet kan vara likvärdigt på alla skolor framöver.

Att barn och ungdomar tar sig till skolan på egna ben påverkar både trafikmiljön runt skolan och innebär mer fysisk rörelse, vilket leder till bättre hälsa. Varje år kan klasser i årskurs 4-6 anmäla sig till utmaningen "På egna ben". Utmaningen handlar om att eleverna under fem veckor i september och oktober ska ta sig till skolan på egna ben istället för att bli skjutsade med bil. Utmaningen kan bidra till att väcka engagemang i frågor om miljö som till exempel att minska utsläpp från bilar och skapa ett framtida förändrat förhållande till bilåkande. Inför hösten har hittills endast fyra klasser från två olika skolor anmält sig för att delta. Föregående höst var det totalt 14 klasser. Sektorn kommer att uppmuntra till att deltagandet blir högre kommande höst.

Att väcka och utveckla barns och elevers medvetenhet och engagemang i hållbarhetsfrågor både globalt och lokalt är ett av de sätt som sektorn bidrar till att nå kommunens mål om ekologisk och social hållbarhet.

Planeringsarbetet med få bort kemikalier, ohälsosamma inventarier och leksaker har pågått under ett par år. Utgångspunkten är kemikalieinspektionens checklista över ämnen som inte bör finnas i barnens dagliga miljö. Arbetet är kostnadsdrivande och går därför inte så fort fram. Det är enligt checklistan nedan åtta förskolor som har påbörjat arbetet med giffri förskola.

Ekonomisk hållbarhet

Utbildningsområdet har stora utmaningar avseende ekonomisk hållbarhet. En omställning till andra mer moderna och effektiva arbetsorganisationer är ännu inte genomförd och flera strategiska åtgärder återstår, bland annat omlokalisering till större enheter samt stort fokus på ledning- och styrning.

Lednings- och styrningsarbetet avseende ekonomi har utvecklats avsevärt under perioden. Det fortsatta arbetet kommer att ha fokus på att skapa incitament och förutsättningar för långsiktig planering och större ansvarstagande på alla nivåer. En utredning genomförd av KPMG belyser just detta och visar på att arbetet har rätt inriktning. Det faktum att kostnaden per elev och barn är hög samtidigt som personaltätheten inte ligger på motsvarande nivå utreddes inte fullt ut. Det arbetet kommer att tas vid av sektorn i samarbete med

ekonomiavdelningen.

Utfallet för perioden visar att personalkostnadsnivån som helhet fortfarande är för hög i förhållande till budget även om nivåerna närmar sig.

Utvecklingsreserven om 8 mkr är avsedd att täcka obudgeterade målgruppsökningar i form av barn/elevpeng och eventuella tillkommande lokalkostnader. Dock var en del redan in-tecknad i och med ny överenskommelse med kostverksamheten. För året syns hittills endast mindre variationer i målgrupperna. Förskolan har dock ytterligare försämrat sin prognos i och med den totala kostnaden för Nollhagen om 1,6 mkr, vilken också bör täckas av utvecklingsreserven. I och med det täcks inte längre underskottet för de enheter som ännu inte har planerade åtgärder för balans, utan rapporten visar en prognos om strax under -1 mkr.

Planerade åtgärder på kort sikt innefattar främst att balansera med de enheter som är på väg att prognosticera överskott. Först och främst inom verksamhetsområde grundskola och i steg två för andra verksamheter/enheter. Inför tertialrapport 2 ska detta ha balanserats klart samt prognos kopplad till verksamhetsmått säkerställts där främst köpta gymnasieplatser till höstterminen har möjlighet att påverka positivt.

Processer

Lednings- och styrningsarbetet i sektorn har under perioden varit prioriterat och flera steg tagits i rätt riktning. Det har avsett ekonomistyrningen, rapportering och styrning utifrån verksamhetsplan, systematiskt kvalitetsarbete, följsamhet mot beslut och riktlinjer samt arbetet med fackliga organisationer på sektor- och verksamhetsnivå. Det gemensamma arbetet med organisationskultur och tillit och förtroende har fortgått under perioden. Utvärderingar visar på en positiv utveckling men mycket arbete återstår.

Kompetensförsörjning är en fortsatt utmanande process som under perioden fått en tydligare riktning med prioritet förskola samt fler åtgärder, även om de är av mindre karaktär.

Lokalförsörjningen är fortsatt av central vikt för sektorn och resurskrävande på alla nivåer. Periodens stora utmaning har bestått i Ale kulturrum och det kommer att vara fortsatt mycket arbetskrävande att få projektet att nå bästa möjliga framgång.

Sektorledningen kommer att gå över till ett tydligare ägarskap för de mest centrala processerna vilket förväntas ge effekt under nästa år i form av mer genomarbetade prioriteringar och tydligare framdrift.

Hållbart arbetsliv

Kompetensförsörjningsstrategin har bestått i att behålla fokus på årets prioritet, förskolan, samt göra mindre insatser inom andra områden i syfte att inte tappa mark fram tills att området ska prioriteras.

Insatser för perioden är kontinuerlig utbildning och nätverkande för all personal på fritidshem och förskoleklass. Ale har anslutit sig till Branschråd förskola inom GR som tagit fram en plan som under perioden börjat implementeras. Ett antal visstidsanställda inom förskolan har fått och tackat ja till erbjudande om tillsvidareanställning och ytterligare 10 förstelärartjänster har tillsatts. Två lärartjänster inom svårrekryterade områden har inrättats specifikt för studerande inom konceptet TFS. VFU-arbetet har också stärkts, särskilt inom förskolans övningsförskoleprojekt.

Löneläget har stärkts i och med den riktade satsningen mot lärare, fritidspedagoger och rektorer.

Heltid som norm från 1 april har redan inneburit att fler tjänster inrättats som heltid istället för deltid.

9 Kultur- och fritidsnämnden

9.1 Sammanfattning

Årets verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Viktigt för kultur och fritid är delaktighet och inflytande samt hög tillgänglighet för våra brukare, besökare och elever. Tillgodosedda faktorer ökar inte bara den sociala hållbarheten och kundnöjdheten utan även kvalitén på utbudet oavsett produkt eller tjänst. Till exempel har vi nu ökad tillgång till folkbibliotek, också utanför ordinarie öppettider vilket skapar förutsättningar för nya mötesplatser och ett ökat användande av kommunens alla bibliotek. Besöken under meröppetid fortsätter att öka. Nya meröppetlåntagare registreras kontinuerligt. Enskilda initiativ har tagits till att skapa helt medborgarstyrda aktiviteter under både bemannad tid och meröppetid. Samverkan med föreningslivet är en viktig del av verksamheten. Denna möjliggör genomförande av den stora mängd projekt som det arbetas med just nu. Tillsammans med andra kommunala aktörer genomför vi också ett flertal projekt. Till exempel har Öppen ungdom tagit ett stort kommunalt medansvar för LUPP-utvärdering. Den enheten har också tagit på sig det informella ansvaret för Ale Ungdomsråd, vilket är en viktig del i den sociala och demokratiska fostran/hållbarheten. En rekommendation inför nästa års budgetarbete är att ungdomsdemokrati-frågan lyfts och att ge verksamheten ett tilldelande av formellt ansvar för Ale Ungdomsråd, med tillhörande budget.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Kultur och fritid arbetar efter Ale kommuns förhållningsregler och utnyttjar effektivt lokaler och energi. Bibliotekets grundtanke är i botten ekologiskt genom att ge alla medborgare tillgång till all tänkbar media. Verksamheten följer kommunens upphandlingsavtal och inköpsrutiner som styr mot miljöanpassade inköp. Genomgång av kommunens mötes- och resepolicy på APT gjord. Personal som brukar fordon i tjänsten har genomgått kurs i sparsam körning. Aktivt arbete med att öka andelen ekologiska livsmedel pågår. Källsortering utförs. Efter förutsättning åker verksamheterna så mycket som möjligt kollektivt och brukar miljöanpassade fordon. Fältenheten kör elbil och idrotthallsarbetare använder miljövänlig diesel. Fritidsbanken är ett nytt sätt att återanvända begagnade idrottsprylar, dessa kan vara förbrukade för en familj medan de kan vara som nya för en annan familj.

Ekonomisk hållbarhet

Kultur- och fritidsnämnden har för perioden en positiv avvikelse mot budget på 1,2 mkr, vilket beror på vakanter inom fältverksamheten, långtidssjukskrivningar hos öppen ungdomsverksamhet samt att nämndens utvecklingsreserv i dagsläget inte har nyttjats. Verksamheterna kommer att behöva ta den i anspråk då 0.5 mkr behöver satsas på säkra ridvägars sista år av totalt 3 år och ta höjd för både lokaler som vi förmodligen inte kan tomställa och för ökade kostnader runt evakueringen av Ale kulturrum. Verksamhetsområdena finansieras för övrigt inom befintlig ram där särskilda prioriteringar sker genom omfördelning av resurser. Externa medel tillkommer dessutom från VGR:s arrangörsbidrag, Kultur i Väst och Statens Kulturråd och till exempel Riksidrottsförbundet. Ett aktivt ansökningsarbete för särskilda projekt göres kontinuerligt av de olika verksamhetsdelarna. Genom att samverka med bibliotek i Väst, Kultur i Väst, föreningsliv, andra sektorer samt med externa aktörer skapas ett ekonomiskt mervärde. Genom ett effektivt utnyttjande av kommunens lokaler och anläggningar hela året sammantaget med en årlig översyn av kommunens taxor skapas förutsättningar för god ekonomisk hushållning.

Processer

Genom kontinuerliga dialoger med ungdomar/elever, medborgare, föreningar, studieförbund fortsätter vi att utveckla verksamheterna efter behoven i samhället. Dialogerna sker i olika former och i olika forum för att få bästa möjliga verkningsgrad. Bland annat har vi brukarråd; som föreningsråd och elevforum. Verksamheterna är också tillgängliga i direkt dialog för de medborgare och brukare som önskar det. Till exempel med låntagare på biblioteken. Arbetet underlättas också av de etablerade nätverk inom och utanför kommunen, som verksamheten deltar i. Kultur och fritid arbetar fortsatt systematiskt med att digitalisera våra administrativa rutiner och effektivisera interbook, nytt biblioteksdatasystem, ungdomsapp och konstregister.

Hållbart arbetsliv

En engagerad och kompetent personal är den viktigaste resursen, samt ändamålsenliga lokaler med verksamhetsanpassad teknik. Ett brett samarbetspektrum med civilsamhället och andra kommunala verksamheter. Bra kontakter på regional och delregional nivå i form av olika nätverk, föreningar och samarbeten. Personalen arbetar kontinuerligt med kompetensutveckling inom sina respektive områden för att på bästa sätt möta invånarnas behov. Ett seriöst bra arbetsmiljöarbete, från det lilla till det stora ökar också förutsättningarna till ett hållbart arbetsliv.

10 Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden

10.1 Sammanfattning

Årets verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Den strategiska målsättningen sysselsättning för alla har inför 2018 kompletterats med ett målområde avseende utrikesfödda kommuninvånare. Detta har renderat i att arbetet nu utgår från två grupperingar, med olika fokus, å ena sidan att arbeta mer långsiktigt med kompetensutveckling i kombination med arbete och å andra sidan matchning av individer mot arbete/praktikplats. Det finns fortfarande såväl ungdomar som vuxna som skulle kunna matchas mot en arbetsplats eller praktikplats men tillgången till platser har i perioder inte varit tillräckligt god. Antalet arbetssökande i målgruppen unga förväntas öka inför sommaren, en återkommande utveckling och denna ökning behöver, så långt möjligt, mötas med insatser.

På enheterna för myndighetsutövning har man arbetat med att förenkla ansökningsblanketter och förbättra tillgängligheten. Vidare har biståndsenheten följt upp och omprövat ett stort antal beslut för att säkra att den enskilde är beviljad rätt insatser, ställt i relation till de aktuella behoven.

Behovet av insatser kring svårare ungdomsproblematisering är påtagligt. Individ- och familjeomsorgen har under perioden arbetat med att utveckla samarbetet mellan myndighet och verkställighet av insatser för barn och unga. Detta, tillsammans med det fortsatta arbetet att implementera den förebyggande delen av Spinneriet, har lett till att verksamheten fått en bredare plattform att hantera svårare problematisering på hemmaplan. Resultatet är färre externa placeringar och möjligheten att fånga upp ungdomar med riskbruk tidigt innan det går över i missbruk. Att skapa långsiktiga lösningar för ungdomar är av stor vikt. Därför planeras även införandet av en uppföljande del till Spinneriets verksamhet vilken syftar till att integrera ungdomen i sociala sammanhang efter placeringsperioden.

Inom funktionshinder har hemsidan för aktiv fritid använts och bidragit till att fler personer deltagit i olika aktiviteter. Det goda bemötandet av den enskilde är i fokus i alla verksamheter och man ägnar bland annat särskild uppmärksamhet åt vägledning och information till familjer där barn har särskilda behov. En genomlysning och uppdatering av alla boendes genomförandeplaner pågår. Metodplaner uppdateras ofta och en ständig dialog förs med de boende kring deras insatser och utformas utifrån den enskildes behov och önskemål. Arbetet med att HBTQ-certifiera verksamhetsområdet fortsätter.

Inflyttningen till Ale seniorcentrum erbjöd en hel del utmaningar initialt då det var en del som inte fungerade som avsett. Efter fyra månader i byggnaden är de flesta problemen lösta och lokalerna invigdes nyligen vilket gav kommuninvånarna möjlighet att besöka de olika verksamheterna som finns i huset.

Framtagandet av Program för äldreplan har också upplevts positivt av många, såväl kommuninvånare som medarbetare. Arbetet har tydligt tagit utgångspunkt i invånardialog och medskapande. Beslut fattas vid nämndens sammanträde 1 juni.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Kommunens miljöpolicy får utslag i användandet av bilar i hemtjänsten. Elcyklar har blivit ett positivt alternativ till den kortare bilkörningen i tätorterna. Genom utveckling av digitala lösningar så som nyckelfria lås, tillsynskamera och mobil dokumentation minskas negativ miljöpåverkan.

Daglig verksamhet utför många uppdrag som bidrar till ekologisk hållbarhet. Alla verksamheter sköter återvinning av papper, plast, glas med mera. Återvinningsgruppen hämtar returmaterial på många av kommunens verksamheter och transporterar detta till återvinningscentralen. Axet sköter beställningar och lager av förbrukningsmaterial för verksamhetsområdet för att öka avtalstroheten och minska transportkostnader/miljöpåverkan. Fritidsbanken bidrar till både ekologisk och social hållbarhet.

Det tidigare förslaget, att skapa en grupp inom daglig verksamhet som sköter återbruk av kontorsmöbler och andra inventarier i källaren på Vikadamm, har återigen lyfts i workshop energi- och klimatstrategi som hölls under maj månad.

Inom särskilda boenden kommer ett arbete inledas i höst tillsammans med renhållningen. Arbetet samordnas av Göteborgsregionen och syftar till att minska avfallet.

Ekonomisk hållbarhet

Sektorns prognosticerade underskott, -11,1 Mkr, kan i sin helhet förklaras av platsöverskottet inom särskilda boenden och hemsjukvård och det faktum att Göteborgs stad meddelat att det inte är aktuellt att köpa permanenta platser såsom planerat. Influensaperioden och den kalla vintern har gjort att fler äldre än vanligt tyvärr avlidit vilket minskat behovet av att köpa platser, samtidigt som Ale kommun fått ett eget platsöverskott dessutom, av samma skäl. Ett antal åtgärder har redan vidtagits i syfte att sänka kostnaderna för verksamhetsområdet och stimulera försäljningen av platser men detta är inte tillräckligt. Tillfällig stängning av en hel verksamhet före sommarperioden är den åtgärd som skulle ge ett särklass stort effekt utan att påverka kvaliteten på totalen. Givet att detta inte bedöms vara en möjlig åtgärd kvarstår prognosen för sektorn som helhet och nämnden har att fatta beslut om åtgärder med målsättningen budget i balans särskilt från redovisningen av tertial 1. Särskilda beslutsunderlag kommer att företes nämnden avseende verksamhetsområdena särskilda boenden och hemsjukvård samt funktionshinder.

Processer

Arbetet med e-hälsa drivs utifrån den förvaltningsplan med handlingsplan som finns framtagen och beslutad. Under året fortsätter arbetet med de tre kvarvarande digitala projekten; digital natttillsyn, nyckelfria lås och digital dokumentation. Upphandling inom projekten har blivit kraftigt försenad bland annat på grund av överklaganden.

Processen kring lokalförsörjning har genomgått förändringar i kommunen och är i sin implementeringsfas. Lokalförsörjningen kan fortfarande optimeras och formerna för samverkan mellan sektorerna behöver utvecklas. Konsekvensen är att lokalbehoven i delar är överhängande och att arbetet med att effektivisera och minska kostnadsbildningen försenas då tillgången till ändamålsenliga lokaler inte är tillräcklig. Tydligast märks detta inom verksamhetsområde funktionshinder men problemet återfinns i olika omfattning i samtliga verksamhetsområden.

All verksamhet har genomfört genomlysningen Kostnad per brukare (KPB) och resultat finns nu för verksamhetsåren 2016 och 2017. Åtgärder har initierats redan 2017 där kostnaden per brukare visade sig hög och åtgärder var genomförbara inom ramen för sektorn. Fortsatt analys av resultaten och planering av ytterligare åtgärder pågår.

Hållbart arbetsliv

Arbetet med heltid för alla fortgår enligt plan och erbjudandet till medarbetarna om att öka sin tjänstgöringsgrad kommer att lämnas före sommaren med införande under senhösten. Optimerad bemanning fortsätter som tidigare och arbetet handlar alltmer om att vidga kretsen till att gälla varje kluster i sin helhet och inte bara i delar.

Utveckling av arbetsmetoder och handledning, där behov föreligger, pågår ständigt i alla verksamhetsområden, på olika sätt. Kompetensutveckling verkar också för ett hållbart arbetsliv, liksom delaktighet och medskapande.

Aktivitetssamordnaren, som är en del av Stolt omsorg i Ale, med omtanke och lust, har startat en rad aktiviteter som alla medarbetare har möjlighet att delta i flera dagar per vecka. Medarbetarna kan följa vad som erbjuds via sociala medier och nyhetsbrev. En aktivitetstävling har just avslutats inom ramen för hemtjänsten och aktivitetssamordnaren samverkar med enhetscheferna för att få resultat och effekt av aktiviteterna. Satsningen kommer att pågå under hela 2018 och sjukfrånvaron har sjunkit något jämfört samma period förra året även om det är tidigt att dra långtgående slutsatser än så länge.

En föreläsning kring lågaffektivt bemötande för alla medarbetare kommer att äga rum i början av juni. I samband med föreläsningen kommer en sammanställning av Stolt omsorg-arbetet att presenteras.

11 Samhällsbyggnadsnämnden

11.1 Sammanfattning

Årets verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Inflyttningen till kommunen är fortsatt stabil. Ärendeflödet är ungefär detsamma som motsvarade tid föregående år.

En sammanställning av kommunens lekplatser har genomförts och den visar på att det finns flera små lekplatser med litet lekvärde i kommunen. Utredningen ska utökas att också gälla lektytor på kvartermark. Under året kommer en större lekplats att byggas. En lekplats är också en naturlig mötesplats för människor. Ett bra utbud av lektytor ökar kommunens attraktivitet.

Ale kommun deltar under 2018 tillsammans med Göteborgsregionen och ett antal andra kommuner i ett projekt kring ekosystemtjänster. Möjligheten till rekreation i närnaturområden och i områden med höga värden är gratis för alla och utgör en resurs för folkhälsa.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Länsstyrelsen har förelagt kommunen/Älvängens reningsverk krav om ytterligare rening i form av kvävereduktion vilket måste vara åtgärdat innan ingången av 2021. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade istället att Älvängens avloppsverk skall läggas ned och att kommunens avloppsvatten skall pumpas till Göteborg från och med 2022. Sektorn bedömer att tidsplanen kommer att bli mycket tuff att klara. Förprojektering pågår med målsättningen att tydliggöra såväl teknisk genomförbarhet som kostnader och tidsplan. Resultatet av förprojekteringen kommer troligtvis att presenteras under hösten 2018.

Dagvattenfrågan är kritisk och måste hanteras övergripande i samband med planering och markanvändning i Ale kommun. Vatten är, och skall betraktas, som en resurs i den hållbara staden och kan skapa attraktivitet genom grönska och trevnad. Rätt placerade kan grönområden, vegetation och öppna bäckar ta hand om regn och avlasta avloppssystemen. En trevlig och säker stadsmiljö kan skapas parallellt med att översvämningar undviks och vattenkvaliteten förbättras genom mindre utsläpp av dåligt renat avloppsvatten. Sommaren 2018 förväntas en ny dagvattenhandbok för Ale kommun vara färdigställd. Boken kommer att vara ett viktigt verktyg/styrdokument för kommunen.

Renhållning är en viktig servicefunktion i kommunen. Renhållningens mål är att möjliggöra för alla invånarna att vara en del av det hållbara samhället genom att underlätta och främja de översta stegen i avfallstrappan så som återvinning, återanvändning och avfallsminimering.

Förberedelser för införande av matavfallsinsamling och fastighetsnära insamling av del av förpackningar har pågått intensivt under året. I maj kommer boende i centralorter från Nol och norr över fått sina säckar ersatta med kärl samt möjlighet att välja matavfallsinsamling och fastighetsnära insamling av tidningar, papper- och plastförpackningar. Återstående områden i kommunen kommer successivt att genomgå samma val och förändring.

Som underlag till uppdatering av kommunens naturvårdsprogram utförs inventeringar av specifika arter samt skyddsvärda träd. Naturvårdsprogrammet är en viktig del i kommande uppdatering av översiktsplan.

Regelbunden tillsyn och stickprovskontroll, enligt miljöbalk och livsmedelslagstiftning, är viktigt för att kontrollera om nationell lagstiftning kring t.ex. kemikaliehantering, kontroll av dricksvatten och märkning följs. De nationella målen syftar till säkerhet för konsumenter, möjlighet att välja den bästa produkten och förtroende för tillsynen och de varor som tillhandahålls.

Många förhandsbesked söks på jordbruksmark, särskilt i randområden kring tätorter. Att allas målpunkter förlägs så motordrivna transporter minimeras.

Ekonomisk hållbarhet

Sektor samhällsbyggnad förväntas gå något bättre än budgeterat, ett överskott på cirka 150 Tkr.

Plan- och byggenheten redovisar ett stort underskott på grund av för högt uppsatta intäktsförväntningar. Sektorns buffert är ännu utnyttjad och tillsammans med minskade personalkostnader, vakanser samt sjukdom, lägre semesterlöneskuld är det ekonomiska läget är positivt på sektornivå.

Några av sektorns taxor kommer att ses över under 2018 för att på ett bättre sätt motsvara den faktiska timtaxan. Va-enheten kommer under 2018 att arbeta fram en ny taxekonstruktion som inkluderar dagvattenavgifter. Förhoppningen är att den nya va-taxan kan införas 1:e januari 2019. Plan och bygg ser för tillfället över dess taxa och beslut kommer troligtvis att kunna fattas under hösten.

Renhållningens kapital har byggts upp under några år och kommer nu utnyttjas för att kunna genomföra omställning till nytt insamlingsystem.

Processer

Den största långsiktiga utmaningen är säkrade gemensamma processer, tydliga roller och säkrade gränssnitt inom förvaltningen. Under 2017 har en sektorgemensam planering av projekt och större arbetsuppgifter tagit form. Vidare genomförs det gemensamma beredningar tillsammans med MEX (mark- och exploatering). De mötena behandlar principiellt viktiga ärenden som exempelvis planbesked för att öka förståelsen i tidiga skeden men också för att skapa en samsyn. Den fortsatta utmaningen är att få alla medarbetare i kommunen att förstå var tillväxt innebär och medför samt leverera styrdokument och beslut. Samhällsbyggnadsnämnden har under perioden tagit beslut om en produktionsplan för prioriteringar av planer.

Ett fortsatt arbete avseende digitalisering pågår. Fokus kommer att ligga på lanseringen av den heldigitala bygglovsansökan samt förbättring av e-tjänster. Ett omfattande arbete pågår för att förbereda sektorn inför ny data-skyddslagstiftning.

Sektorn har genomfört en rad förändringar för att arbeta smartare och möta det fortsatt stora ärendeinflödet. Resurssituationen på i princip hela sektorn samt svårigheterna att rekrytera nya medarbetare är ett orosmoment för framdriften i det fortsatt intensiva arbetet med översikts- och detaljplanering samt i utförarorganisationerna. Sektorn vittnar om effekterna efter en längre tids belastning genom längre handläggningstider och försämrat nöjt kundindex utfall inom bygg. Det är av stor vikt att kommunens övriga verksamheter hinner med i takten för att den kommunala servicen ska vara fortsatt hög och pålitlig.

Implementering av projektverktyg innebär att sektorn successivt kommer gå över till ett projektstyrt arbetssätt. Det kommer att generera en bättre överblick och effektivisera framdriften. Projektverktyget är en del, men införandet av projektansvariga, resursplanering, tidsplanering och ekonomiredovisning är också viktiga bitar.

Hållbart arbetsliv

Sektorns absoluta utmaning framöver innebär att behålla befintlig personal och se till att medarbetarna bra belastning samt arbetsmiljö. Sjukfrånvaron har fördubblats på några planeringsenheter under kort tid, vilket bedöms bero på hård arbetsbelastning och vakanser under en längre tid.

Allt fler medarbetare ställer högre krav på arbetsstödande lokaler, inspirerande utbildningar och modern teknik. Tid för personlig utveckling samt utbildning är ett sätt att öka professionaliseringen och erbjuda utvecklingsmöjligheter. Bristen på ingenjörer, arkitekter och handläggare gör att det generellt är oerhört svårrekryterat och risken för rejäl löneglidning fortsatt är stor.

För att underlätta och öka effektiviteten i arbetet är det viktigt med en samlad kommunadministration och att utvecklandet av kontaktcenter fortgår.

12 Överförmyndarnämnden

12.1 Sammanfattning

Årets verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Ett av överförmyndarnämndens mål är att möjliggöra att fler kommuninvånare ställer upp som ställföreträdare för de personer som behöver en företrädare vad gäller förvalta egendom, bevaka rätt och sörja för person. Detta är samtidigt verksamhetens stora utmaning, i synnerhet då allt fler ärenden är mycket komplexa med en problembild som känns övermäktig för många intresserade. Det finns därför en risk att individer får vänta länge på det stöd de har rätt till ifall inte lämpliga ställföreträdare finns att tillgå.

Andelen ensamkommande barn i behov av god man ligger still på grund av en restriktiv invandringspolitik. Ställföreträdare för denna grupp finns det många av.

Allt fler ärenden inkommer där det finns behov och önskemål av ytterligare språkkunskaper hos ställföreträdaren, alternativt användande av tolk vid möten. En invånare har väntat i över ett år på en lämplig ställföreträdare utifrån dennes önskemål. Trots annonsering och flertalet förfrågningar, har det dröjt ända tills nu innan förslag på ställföreträdare kunnat lämnas till tingsrätten. Överförmyndarnämnden kan se att detta kan bli en av de stora utmaningarna framöver, att finna lämpliga flerspråkiga ställföreträdare, då andelen utlandsfödda huvudmän med begränsade kunskaper i svenska, eller som på grund av sjukdom tappat sitt nyare språk, ansöker om ställföreträdare.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Vid nämndsammanträden utbildningstillfällen för ställföreträdare bjuder vi på Fairtrade-certifierat kaffe och te samt försöker hålla ned förbrukningen av engångsmuggar, tallrikar och glas. Vid inbjudan till externa besökare informeras om möjligheten att ta sig till möteslokalen med kollektivtrafik.

Ekonomisk hållbarhet

Verksamhetens nettokostnader för perioden är - 131 tkr. Överförmyndarnämndens budget är liten sett i relation till kommunens övriga verksamheter och inte sällan också i jämförelser med andra kommuners budget för samma verksamhet. Kostnaderna härrör i mycket hög grad från just arvoden till ställföreträdare i de fall huvudmännen har låga inkomster och därmed inte själva kan betala arvodet samt arvoden till gode män för ensamkommande barn.

Utvecklingen med en ökad andel tunga ärenden som kräver större engagemang och insats, med förhöjda arvoden som följd, ses i Ale kommun, liksom i många andra kommuner. Rätten till skäligt arvode är lagstadgat, och en nödvändighet för att locka individer att ta uppdrag är att de känner att de får ersättning för det arbete de gör. Uppdraget har ett starkt ideellt inslag och ställföreträdare tar inte uppdrag för ekonomisk vinning, men detta till trots så är arvodet en av de skäl som kan få en lämplig ställföreträdare att åtaga sig uppdrag och kvarstanna som en resurs. Överförmyndarnämndens arvodesnivåer till ställföreträdare, följer de riktlinjer Sveriges kommuner och Landsting, SKL, tagit fram, och ligger generellt i mitten av föreslaget arvodesintervall, 15 % av aktuellt prisbasbelopp per del av uppdraget per år.

Under året har cirka tio ensamkommande barn med uppehållstillstånd, vilka står kvar med god man trots att det åligger socialtjänsten att utreda, rekrytera och hos tingsrätt ansöka om en särskilt förordnad vårdnadshavare att företräda barnet. Socialtjänsten arvoderar en särskilt förordnad vårdnadshavare, men fram tills dess kvarstår gode mannen och överförmyndarnämnden bär kostnaderna.

Den absolut största delen av överförmyndarnämndens kostnader härrör från arvoden till gode män för asylsökande ensamkommande barn. Denna grupp har ständigt minskat och uppgick vid årsskiftet till 38. Ytterligare nedgång förväntas. I det fall andelen asylsökande ensamkommande barn stabiliseras på 30 beräknas dessa generera (beräknat på prisbasbelopp för 2018; 45 500 kr) arvodes- och tolkkostnader för verksamheten uppgående till cirka 900 tkr för 2018. Denna kostnad saknar överförmyndarnämnden helt kostnadstäckning för i och med att möjligheten att återsöka från Migrationsverket upphörde vid årsskiftet.

Migrationsverket vid förändringen i ersättningssystemet ökat schablonersättningen till kommunen till 52 tkr. Där i ingår uttryckligen kostnader för transport till anvisad kommun, kostnader för gode män samt kostnader inom socialtjänsten. Överförmyndarnämnden har så tidigt som i Årsredovisningen 2016 och uppföljningsrapporten i april 2017 flaggat för ändrade ersättningsregler och vad detta innebär för verksamheten. En översyn och beslut om hur fördelning av den schablonersättning som utbetalas av Migrationsverket till Ale kommun måste göras snarast, då överförmyndarnämndens tilldelade budgetram ej tar hänsyn till dessa förhållanden.

Processer

De mest förekommande processerna är genomgångna och klara, sammanställda med bilagor.

Arbetet med att ta fram de återstående processbeskrivningarna har varit vilande då fokus fått ligga på kärnverksamheten samt arbetet med implementeringen av ny dataskyddsförordning.

Processarbetet är en ständigt pågående process, då aktuella situationer, liksom ändrade lagar kan göra att en revidering bör göras.

För att tydliggöra stegen vid granskning av årsredovisningar, har ett gransknings-PM upprättats. En särskild handling som använts som checklista och diarieförs separat i varje akt. Detta gör det enklare att nästkommande år se vad som kontrollerades vid granskning, och om något framkom som behövde åtgärdas, vilket bedöms vara en kvalitetshöjning som ökar huvudmannens rättssäkerhet.

Hållbart arbetsliv

Överförmyndarnämndens verksamhet handläggs av två tjänstemän, 1,8 årsarbetare. Dock har en tjänsteman ned-satt arbetstid/föräldraledig, vilket innebär att verksamheten i praktiken har 1,65 årsarbetare. De båda delar ett mindre kontorsrum där aktuellt arkiv, samt när-arkiv finns i nära anslutning. Närheten möjliggör löpande samtal i ärenden, varför komplicerade ärenden är kända av båda handläggarna.

Lokal för spontana besök av huvudmän och ställföreträdare är nödvändigt och finns endast periodvis att tillgå, vilket är olyckligt då de ärenden som hanteras är sekretessbelagda.

Till stöd i sitt arbete har tjänstemännen datasystemet Wärna, ett specifikt utformat system för verksamheten. God support och möjlighet till uppgradering till e-Wärna och WärnaGo gör att systemet bedöms som mycket väl anpassat för verksamheten, samtidigt som det är i framkant vad gäller utveckling.

Fördjupande utbildningsinsatser har erbjudits vid ett tillfälle under året, vilket är något färre än planerat. Det bedöms som angeläget att frigöra tid och erbjuda detta i större utsträckning då det är mycket uppskattat av ställföreträdarna. Förhoppningen är att de känner sig uppskattade och tryggare i sina uppdrag vilket dels frigör tid från handläggarna, samtidigt som det kan leda till aktiva ställföreträdare väcker intresse hos invånare som inte har uppdrag i dagsläget om de talar varmt om uppdraget som sådant.